

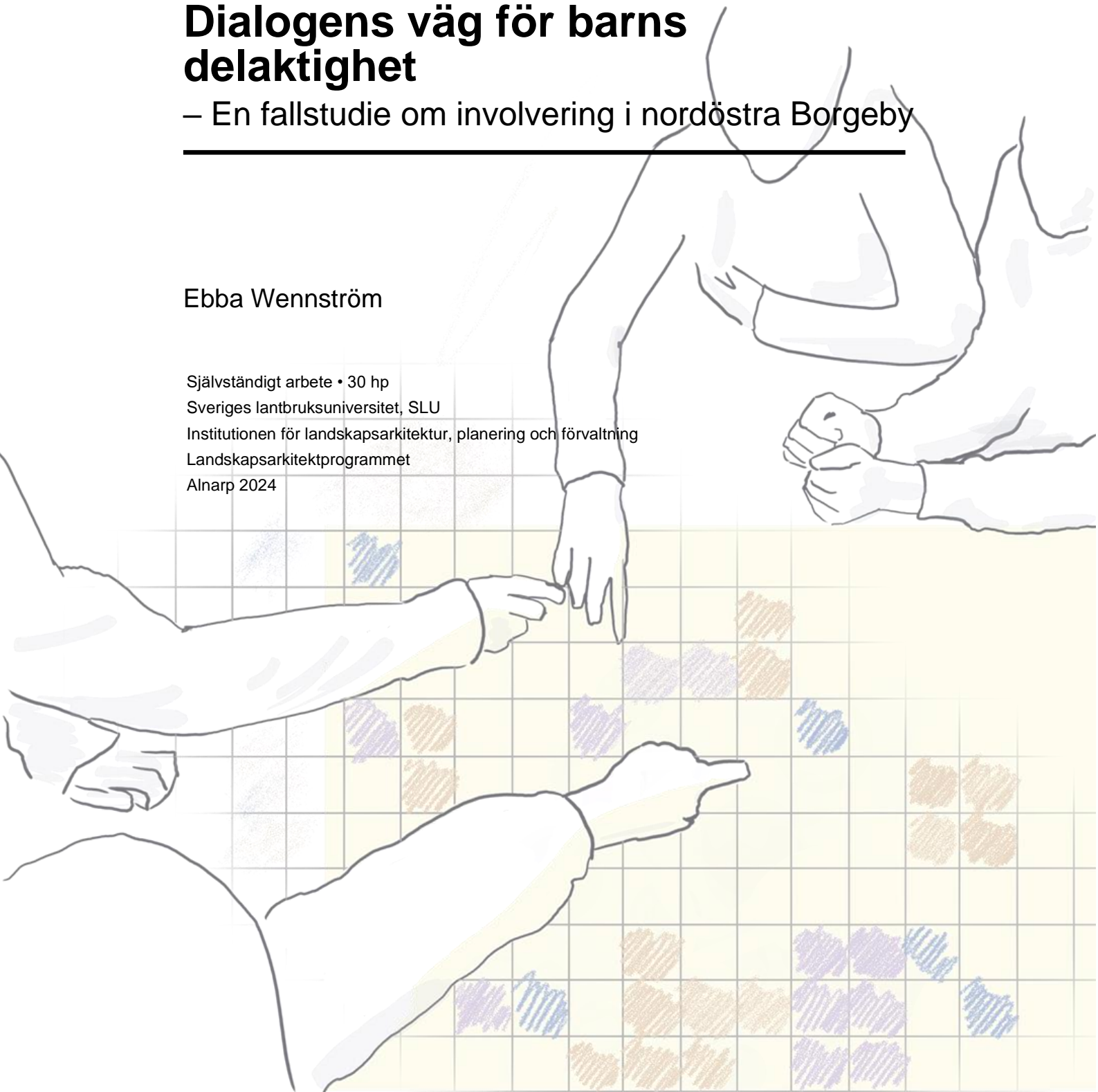
Dialogens väg för barns delaktighet

– En fallstudie om involvering i nordöstra Borgeby

Ebba Wennström

Självständigt arbete • 30 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Landskapsarkitektprogrammet
Alnarp 2024

Dialogens väg för barns delaktighet – En fallstudie om involvering i nordöstra Borgeby

The path of dialogues for children's participation – A case study of involvement in north-eastern Borgeby

Ebba Wennström

Handledare: Märit Jansson, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Examinator: Helena Mellqvist, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Bitr. examinator: Linnea Fridell, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Omfattning: 30 hp
Nivå och fördjupning: A2E
Kurstitel: Independent Project in Landscape Architecture
Kurskod: EX0846
Program: Landskapsarkitektprogrammet
Kursansvarig inst.: Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Utgivningsort: Alnarp
Utgivningsår: 2024
Omslagsbild: Ebba Wennström 2024

Nyckelord: barns delaktighet, deltagandeprocesser, dialog, inflytande, stadsplanering, samhällsbyggnad, barnvänlighet, barns perspektiv, barnperspektiv, barnrättsperspektiv

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap

Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här: <https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Förord

Under mina år som landskapsarkitektstudent har jag format ett särskilt intresse för deltagande i planering som jag är så glad över att få utforska närmare. Jag hoppas att mitt arbete kan bidra till fortsatt diskussion och handling kring hur vi kan skapa ett samhälle där barns röster inte bara hörs, utan också tas på allvar i saker som påverkas deras liv.

Jag vill rikta ett stort tack till de barn som så generöst har delat med sig av sina tankar och erfarenheter under intervjuerna. Er öppenhet och ärlighet har varit ovärderlig för att fördjupa min förståelse för deltagandeprocesser. Även ett lika stort tack riktas till de aktörer som har bidragit till mitt arbete, vars insikter och perspektiv har berikat resultatet.

Ett särskilt erkännande till min handledare Märit Jansson som har stöttat och guidat mig genom hela arbetsprocessen. Utan ditt engagemang och expertis hade detta arbete inte varit möjligt. Slutligen vill jag rikta ett tack alla andra som uppmuntrat mig under arbetets gång, särskilt till min partner Christian Nilsson som har varit en källa för inspiration och motivation.

Ebba Wennström Maj 2024

Sammandrag

Barn är en grupp som påverkas mest i ett samhälle som urbaniseras och i Sverige arbetas det för att nå vissa mål för att möta barns behov och rättigheter för en hållbar stadsutveckling. Studiens syfte är att fördjupa kunskapen kring barns deltagande genom att undersöka ett genomförande av en deltagandeprocess med barn som har påbörjats i nordöstra Borgeby i Lomma kommun. I arbetet har en litteraturstudie tagits fram för att ge en bakgrund och kontext, samt en fallstudie som genomförts med intervjuer med aktörer och deltagare i en pågående deltagarprocess. Arbetet strävar även efter att ge insikter om hur barns delaktighet kan förbättras för att skapa en mer inkluderande och barnvänlig stadsplanering. Studien visar att det finns eventuella lärdomar och beskrivande aspekter som är viktiga att beakta. Engagemang av deltagare och aktörer som matchas till ”rätt” deltagandenivå anses vara av värde. Där balans mellan styrning och frihet kan vara viktigt och att ta barns deltagande på allvar också kan bidra till att främja barns perspektiv. Barns deltagande kan även ge möjlighet att fördjupa deras relation till sin närmiljö och kan möjligtvis skapa engagemang och ansvarstagande. En deltagandeprocess med en flexibel deltagandestruktur med barn kan möjligtvis resultera i oväntade svar på samhällsfrågor för att skapa hållbara miljöer.

Abstract

Urbanization of community's are affecting children the most, and Sweden is working towards certain goals to meet children's needs and rights for a sustainable urban planning. The purpose of the study is to establish a basic knowledge and context about the subject and to examine an ongoing implementation of a participation process with children in nordöstra Borgeby in the municipality of Lomma. The study consists of two parts: a literature study, that is meant to give background and context, and a case study, that has been conducted with interviews of subjects within the participation process. The study also strives to give insights about how the participation of children could be improved to create a more including and child friendly urban planning. The study shows that there are some lessons to be learned and descriptive aspects that are important to consider. Commitment from the actors and participants that can be matched with the "right" level of participation can be seen as valuable. A balance between guiding and freedom can be considered important and by taking children's participation more seriously could also contribute to encourage the perspective of children. Children's participation could also give an opportunity to deepen their knowledge of their local environment and to possibly create commitment and a sense of responsibility. A participation process with a flexible structure for participation with children could possibly result in unexpected answers to social issues for creating sustainable environments.

Innehållsförteckning

1.	Inledning	9
1.1.	<i>Bakgrund.....</i>	9
1.2.	<i>Barns deltagande i stadsplanering.....</i>	12
1.3.	<i>Problemformulering, syfte och frågeställningar .....</i>	18
2.	Teoretiskt ramverk.....	21
3.	Metod	25
3.1.	<i>Arbetsprocess.....</i>	25
3.2.	<i>Litteraturstudie .....</i>	27
3.3.	<i>Fallstudie.....</i>	27
4.	Resultat.....	39
4.1.	<i>Resultat av litteraturstudie .....</i>	39
4.2.	<i>Resultat av intervjuer med aktörer .....</i>	45
4.3.	<i>Resultat från intervjuer med deltagande barn.....</i>	55
5.	Diskussion och slutsats.....	60
5.1.	<i>Diskussion över resultat .....</i>	60
5.2.	<i>Slutsats.....</i>	69
5.3.	<i>Metoddiskussion .....</i>	70
5.4.	<i>Vidare forskning.....</i>	75
6.	Källförteckning	76

1. Inledning

1.1. Bakgrund

För att skapa samhällen som gynnar barns hälsa och välmående behöver barns behov och perspektiv integreras i planeringen. Att ta barns perspektiv på allvar innebär dels att använda insikter och kunskap som har hämtats från forskning om barns miljöer för att utgöra som underlag men även att involvera barn i planeringsprocesser (Mårtensson & Nordström 2017). Barn och unga är sårbara och deras önsknings och behov blir åsidosatta i rådande agendor (Bishop & Corkery 2017). Nordström & Wales (2019) menar att det svenska planeringssystemet inte skapar miljöer som möter behoven hos barn som växer upp i städer, vilket manifesterar sig i den forskning som pekar på att barns rörelsefrihet minskar (Björklid & Gummesson 2013) samt att utemiljöer för lek blir allt färre (Kylin & Bodelius 2015), vilket skapar konsekvenser för barns hälsa och välmående (Nordström & Wales 2019).

Det här arbetet handlar om hur Lomma kommun har arbetat med att skapa delaktighet för barn utifrån en deltagandeprocess. I tätorten Borgeby i Lomma kommun pågår i skrivande stund ett detaljplanearbete, till vilken en deltagandeprocess med barn är startad med målet att skapa en förståelse för barns perspektiv. Som utgångspunkt för deltagandeprocessen har en dialogmodell, som kallas GLAP, *Gestaltad livsmiljö genom Arkitektur och Pedagogik* använts. Modellen arbetar efter en metod där pedagogik och arkitektur integreras för att skapa hållbara och inkluderande miljöer. Som en del i deltagandeprocessen har olika aktörer, som representerar samhällsbyggnad och skola, involverats samt en deltagande skolklass, som representerar barns perspektiv.

Två begrepp som förekommer frekvent i uppsatsen är deltagande och dialog. Dialog som begrepp syftar till "[...] ett ömsesidigt utbyte av erfarenheter, idéer och åsikter mellan två eller flera parter" (de laval 2015, s. 41). Deltagande används i uppsatsen synonymt med medverkan och involvering, vilka innebär att delta i

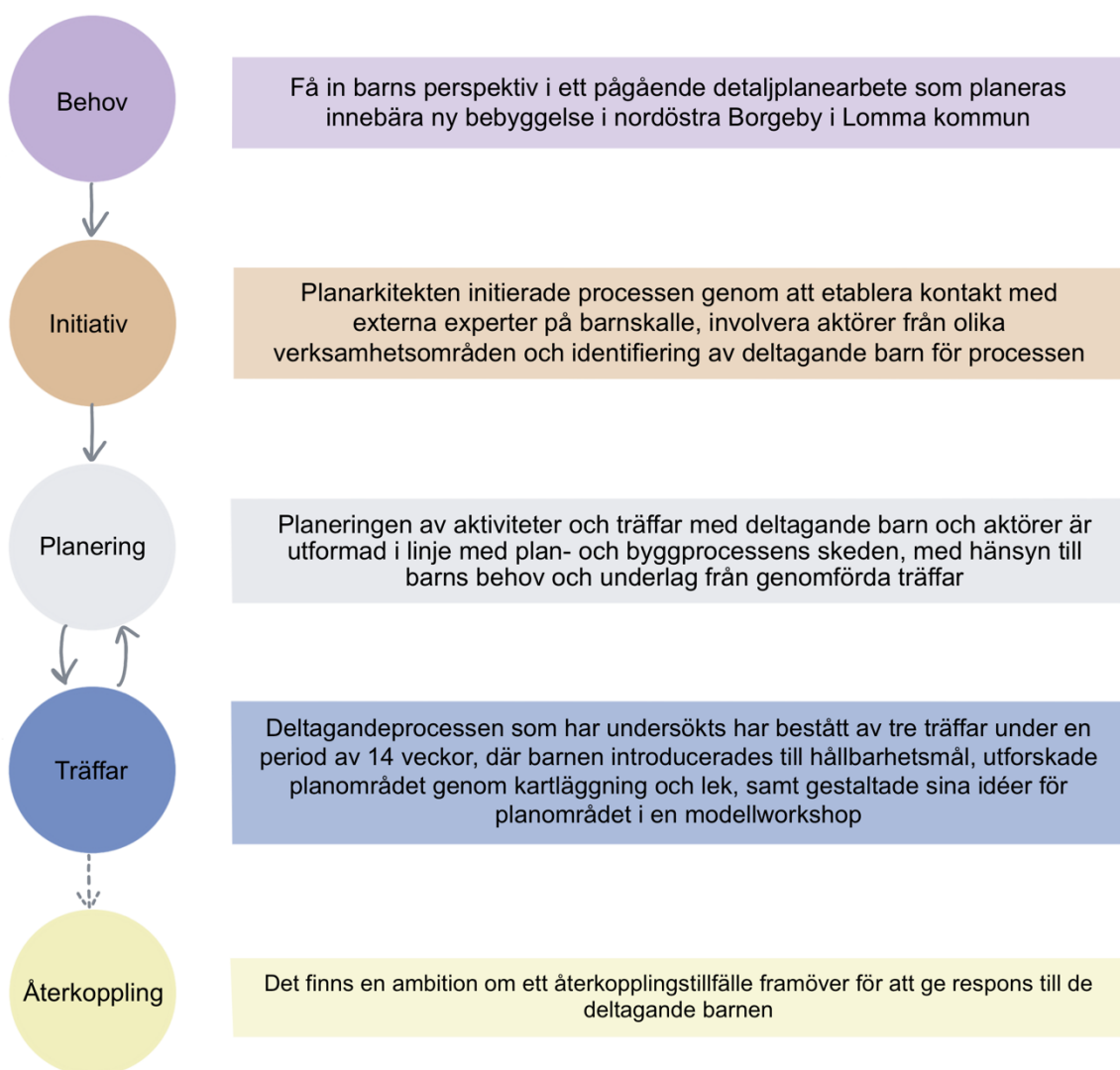
projekt på olika sett, oavsett vad det resulterar i. Deltagandeprocessen har planerats och genomförts av personer som är antingen involverade i detaljplanens arbete, kommunens långsiktiga arbete inom planering eller bär ett ansvar för den skolklass som har deltagit. Dessa yrkesverksamma personer hänvisas till som *aktörer* inom den offentliga eller privata sektorn varav begreppet "aktör" används för att belysa den roll eller påverkan som individen har inom sektorn. Samtidigt betyder det inte att eleverna i den deltagande skolklassen saknar ett *aktörskap*: individer har sedan födseln en direkt eller indirekt påverkan på andra (Berghner 2019). De deltagande barnen benämns utifrån begreppet "deltagare" för att deras roll i projektet inte är att fatta beslut eller driva processen, även om deras deltagande är viktigt för att skapa miljöer som tar hänsyn till barn, och att de saknar den formella makten för att påverka slutgiltiga beslut.

Bild 1: Två deltagare på planområdet under deltagandeprocessen (Wennström 2024)

I deltagandeprocessen, som arbetet handlar om, har aktörer och deltagande barn deltagit under 14 veckors tid med tre träffar. Deltagandeprocessen grundar sig i ett behov av att få in barns perspektiv i ett detaljplanearbete i nordöstra Borgeby i Lomma kommun. Ett initiativ har tagits av en planarkitekt, som även är planhandläggare för detaljplanen, genom kontakt med aktörer från olika verksamhetsområden, experter på barndialog samt barn. Deltagandeprocessen är planerad att vara utformad efter plan- och byggprocessens skeden men även efter barns behov och förmåga att delta. Planeringen av träffarna har även haft i åtanke

de träffar som utförts under processens gång för eventuella successiva ändringar efter inkommande respons från involverade parter. Träffarna har haft olika utfaranden och mål, ett introduktionstillfälle för att diskutera hållbarhet, ett platsbesök där barnen får utforska och inventera planområdet och till sist en modellworkshop som deltagarna får kunskap om hur de kan påverka och visa byggda modeller med idéer för planområdet. Det finns en ambition om att ha ett återkopplingstillfälle där barnen får höra på vilket sätt deras idéer och åsikter har påverkat detaljplanearbetet, men som ännu inte har ägt rum.

Figur 1: Deltagandeprocessens olika delar som har studerats (Wennström 2024)

1.2. Barns deltagande i stadsplanering

Utmaningar och åtaganden

Runtom i världen har nationer den gemensamma utmaningen i att designa och planera framtidens städer (Bishop & Corkery 2017). Utvecklingen präglas av en ökande urbanisering och förtätning av städer, vilket skapar ekonomiska, sociala och miljömässiga påtryckningar på dagens invånare och som för framtidens invånare förväntas intensifieras ytterligare. Växande städer kan leda till ökade sociala klyftor (Globala målen 2022) och barn är den grupp som påverkas allra mest vid förändring i samband med urbanisering (de Laval 2015). Barns uppväxtvillkor och tillgången till lämpliga och stimulerande utemiljöer är central för deras utveckling. Under barndomen, en specifik period i en människas liv, är leken avgörande för barns fysiska, kognitiva och sociala utveckling (Jungmark 2021). Tillgängliga platser i utemiljön, som är anpassade för olika åldrar och utvecklingsstadier, är nödvändiga för att möjliggöra lek och utforskning. Den tid och den plats ett barn växer upp i skapar förutsättningar som påverkar individens fortsatta liv och det är därför av stor vikt att samhället främjar och värnar om barn och ungas uppväxtvillkor (de Laval 2015). Genom att tillgodose goda uppväxtvillkor får barn en plats i samhället och i staden.

På en internationell nivå har Sverige åtagit sig att följa gemensamma mål som åtar sig att stärka barns rättigheter för att värna om barns miljöer. FN:s *Agenda 2030*, som antogs av Sverige och andra medlemsländer 2015, innehåller globala mål för att utveckla ett hållbart samhälle (Regeringen u.å.). *Hållbar stadsutveckling* är ett av de sjutton globala målen och inbegriper att städer och bosättningar ska vara säkra, inkluderade, motståndskraftiga och hållbara, vilket ställer krav på en inkluderande och innovativ stadsplanering (Globala målen 2022). Ett av målets delmål är att senast år 2030 kunna garantera allmän tillgång till inkluderade, säkra och tillgängliga offentliga platser och grönområden, i synnerhet för personer med funktionsnedsättning, kvinnor, äldre personer och barn. Ett andra åtagande är FN:s *barnkonvention*, som antogs av Sverige 1990, och som sedan 2020 är svensk lag (Unicef 2024). Barnkonventionen pekar ut föreskrifter som avser barns mänskliga

rättigheter, och innebär att alla barn har samma rättigheter och lika värde samt rätt till bland annat överlevnad, liv och utveckling (Boverket 2021). Karin Strömstedt, programansvarig för Agenda 2030 och global utveckling på Unicef Sverige, menar att Barnkonventionen och Agenda 2030 kompletterar varandra: Sveriges egen politik och internationella samarbete behöver verka för barns rättigheter (Nod Sverige 2021). Enligt Unicef kan idén om hållbar utveckling användas som ett medel för att stärka barns hälsa och rättigheter (2013, se Mårtensson & Nordström 2017).

Genom att följa FN:s Agenda 2030 och Barnkonventionen strävar Sverige efter att främja barns rättigheter och hållbar stadsutveckling för att skapa säkra, inkluderande och hållbara samhällen med tillgång till offentliga platser och grönområden för alla. När det gäller barns önskemål i sin miljö finns det många likheter till vad andra grupper uppskattar. Barn skiljer sig inte från andra människor gällande de generella egenskaperna de söker i stadens miljö: Gator som är rena och trygga, grönområden som är tillgängliga, sysselsättning, rörelsefrihet, friheten i att möta vänner och ett hem (Arup 2017, se Brown et al. 2019). Samtidigt är det viktigt att betona att framtidens stad hade kanske sett annorlunda ut om just barn och unga fick vara delaktiga i att föreställa sig hur den ska se ut (Bishop & Corkery 2017). Barns delaktighet i planering handlar dels om deras roll som barn, men också deras roll som medborgare. Barn behöver involveras i planeringsprocesser utifrån att de är just barn som är beroende av kvalitén av deras fysiska omgivningar utifrån deras utveckling och välmående (Mårtensson & Nordström 2017).

Miljöer och platser för barn

Forskare som har studerat barnvänliga miljöer pekar ut rörelsefrihet, miljöerbjudanden som viktiga faktorer i barnvänliga miljöer samt utforskning och tillgången till variationen av öppna och gröna rum. Barns *rörelsefrihet* och tillgången till *miljöerbjudanden*, det vill säga de möjligheter som resurser i miljön erbjuder vid användning (Gibson 1979), ses av Kyttä (2003) som två viktiga faktorer en förståelse för vad som utgör en barnvänlig miljö. Urbanisering leder till miljöer där barn har låg rörelsefrihet och låg tillgång till miljöerbjudanden, vilket

begränsar barns möjlighet till självständig utforskning. Samtidigt behöver barn exponeras för risker och faror i sin miljö för att lära sig att navigera i stadsrummet. Genom att beakta barn som betydelsefulla medlemmar, med ansvar utifrån deras ålder och förmåga, kan miljöer med hög andel miljöerbjudanden och rörelsefrihet skapas där barn ges möjlighet *att utforska och växa* (Kyttä 2003). När ett barns rörelse är begränsad till familjära omgivningar begränsas möjligheten till utforskande och som kan hindra deras förståelse för deras miljö och individuella utveckling (Kreutz 2014; Gülgönen & Corona 2015). För barns utveckling är det särskilt viktigt att det finns en bred variation i olika sorters gröna och öppna rum som är tillgängliga (Jansson et al. 2016).

Platser som är inkluderande och intressanta lockar barn där barns engagemang och deltagande på platser är avgörande för att utveckla en relation till sin omgivning. Platser behöver vara intressanta och inkluderande för att attrahera barn och erbjuda något som de upplever värdefullt (Chatterje 2005). Genom att barn använder sådana platser, kan en *platsvänskap* utvecklas, en relation, där det sker ett ömsesidigt utbyte mellan barnen och miljön. Det gör att barn får möjlighet att delta i olika aktiviteter och sociala interaktioner, samtidigt som de lär sig att ta ansvar för sin omgivning och bli bekanta med flera eller olika sorters rum. Rasmussen (2004) beskriver *barns platser* som platser som barn har skapat genom att besöka platsen flera gånger och som de varit med och format. Det kan röra sig om platser i närmiljön eller platser som är avsedda för barn, men barn söker sig gärna till informella platser där användningen sker utanför vuxnas kontroll. Den avgörande skillnaden ligger i att barns platser, till skillnad till platser för barn, är att de har en betydelse för barnet och därigenom bidrar till att stärka dess perspektiv på utemiljön.

Barn och vuxna i samverkan

Barns rätt till att delta och ha en röst i samhällsfrågor är ett ämne med delade åsikter men kan främja barns personliga utveckling och engagemang i samhällsutvecklingen. Barns rätt till en röst i sakfrågor kan skilja sig åt enligt Hart (2003): Ena sidan hävdar att barn kan hjälpa att styra samhället i rätt riktning,

medan andra sidan hävdar att det är naivt att tro att barn kan ha samma inflytande över beslutsfattande som vuxna eller att barn bör skyddas från både involvering och ansvar över problem i samhället. Som medborgare är deltagande däremot en fundamental rättighet, vilket även inkluderar barn, och som har styrkts i samband med Barnkonventionen (Hart 2003). Det är även orimligt att förvänta sig att barn ska i samband med introduktion till vuxenvärlden plötsligt bli ansvarsfulla individer utan någon tidigare erfarenhet av det ansvar som föreligger vuxendomen. När barn involveras kan en motivation skapas, som fostrar en kompetens hos unga som i sin tur skapar bättre förutsättningar för att motiveras till att delta i ytterligare projekt. I projekt där barn organiserar sig, utan hjälp från vuxna, är den stora drivkraften till involvering den uppleva ägandeskapet. Samtidigt finns det ett värde av att vuxna också är involverade för de råd som kan ges och de essentiella lärdomar som kan skapas. Att engagera barn i stadsplanering möjliggör en gemensam plattform för vuxna och barn att dela sina erfarenheter av platser och samtidigt bidra till samhällets långsiktiga engagemang för hållbar utveckling (Mårtensson & Nordström 2017). Det är också viktigt att barn får positiva upplevelser tillsammans med de personer som är viktiga i barndomen, då dessa erfarenheter påverkar generella angelägenheter kring miljön och engagemang i miljöproblem i individens framtida liv.

För goda livsmiljöer pekas barns delaktighet och samverkan mellan sektorer ut som värdefulla i skapandet av livsmiljöer. I den svenska arkitekturpolitiken understryks vikten av barns delaktighet vid beslut som berör arkitektur, form, design och gestaltning av olika typer av goda livsmiljöer (Boverket 2021). Propositionen *Politik för gestaltad livsmiljö* är en samlad nationell arkitekturpolicy som leder arbetet med den gestaltade livsmiljön och blev antagen 2018 (Boverket 2022a). Propositionen fastslår att alla har rätt till inkluderade, väl gestaltade och långsiktigt hållbara miljöer där både arkitektur, design, form, konst och kulturarv har viktiga funktioner som påverkar människors vardag. När det gäller barn och ungas behov föreskriver propositionen att det ska finnas tillgängliga byggda miljöer av hög kvalitet, natur och välplanerade utemiljöer för lek, aktiviteter och utveckling som är riktade till barn och unga. För att skapa en tillgång till goda livsmiljöer för

barn är barns delaktighet en viktig pusselbit. Propositionen förespråkar även att samarbete mellan olika sektorer och aktörer är centralt, och genom att inkludera olika perspektiv och expertis kan hållbara samhällen skapas (Arkdes 2020). Sådant samarbete kan ge ökad kunskap och skapa synergieffekter som stärker barns rättigheter (Boverket 2023c).

Barn i kommunal planering

I Sverige är det den enskilda kommunens ansvar att säkra barns tillgång till goda livsmiljöer i den bebyggda miljön, något som tidigare har reglerats av staten. Från mitten av 1960-talet fram tills mitten av 1980-talet säkrades barnens bästa i planering utifrån en rådande så kallad *normativ planering*, vilket innebar att lagstiftning säkerhetsställde att normer för särskilda miljöer för barn efterlevdes vid planering, exempelvis vid planering av skolgårdar (Nordström & Wales 2019). När *Plan- och bygglagen* infördes 1987 skedde ett skifte som innebar att varje tomt eller avgränsade område planeras och utformas med stöd i detaljplaner, och som förhåller sig till lokala riktlinjer istället för den tidigare statliga regleringen (Abarkan 2019; Kristensson 2016). I detaljplaneprocesser är det upp till kommunen och byggherren att tolka lagtextens formuleringar om tillräckligt stor yta för lek, då kvantitativa rekommendationer saknas (Jansson et al. 2016), samtidigt som forskare som studerar barns miljöer ifrågasätter om det finns tillräckliga utrymmen som är lämpliga för barn i urbana sammanhang (Mårtensson & Nordström 2017). Det är därmed den enskilda kommunens ansvar att göra ställningstaganden i varje avgränsat fall för hur barns utomhusmiljöer garanteras, vilket betyder att barns intressen hanteras på olika sätt med olika metoder.

I svensk lagstiftning är syftet med Barnkonventionen att barnrätten förstärks vid tillämpningen av andra lagar men det finns en uppmärksammas ottydlighet hur Barnkonventionen ska omsättas och bevakas i PBL i plan- och byggarbete (Boverket 2020). Även om barns intressen är inkluderade i bestämmelser i PBL, dels som konkreta krav eller subtila regleringar, kan osäkerheten bland utövare leda till att barns rättigheter hamnar i skuggan i planprocessen. Boverket menar att det är genom praxis från domstolar, lagändringar eller vägledning som PBL kan

förtydligas. FN:s kommitté som har haft uppdrag att utreda genomförandet av konventionen, konstaterar att urbanisering är ett betydande hot mot barns välfärd (Mårtensson & Nordström, 2017). Hotet, menar kommittén, är särskilt relevant när det gäller barns spontana lek och interaktion med omgivningen. I Boverkets rapport, *Barnkonventionen i fysisk planering och stadsutveckling*, dras slutsatsen att förtätning av offentliga platser och miljöer resulterar i mindre ytor och därför sämre förutsättningar för fysisk aktivitet och rörelseglädje för barn (Boverket 2020). Med en ökad trångboddhet bland barn och unga blir tillgången till offentliga miljöer allt viktigare, liksom att de offentliga ytorna är trygga och tillgängliga för att användas av målgruppen.

Ett exempel på en metod för att bedöma barns behov i planering är en barnkonsekvensanalys och som kan se ut på flera olika sätt. En *barnkonsekvensanalys* är en systematisk process för att bedöma hur olika beslut och åtgärder påverkar barn och unga och som togs fram 2001 för att utgöra ett stöd till kommuner och andra myndigheter (Barnombudsmannen u.å). Analysen utgår från barnkonventionen, med betoning på barnets bästa och rätt till delaktighet, där en viktig del är att hantera olika behov och intressen hos barn, samt att dokumentera och följa upp beslutens effekter. Barnkonsekvensanalys ger flera viktiga fördelar enligt Maria Nordström (2013: se de Laval 2015): analysverktyget kan förbättra barns livsvillkor, och samtidigt skapa inkluderande samhällen där alla generationer har en plats och möjlighet att delta. Genom samarbete mellan olika grupper av tjänstemän och sakkunniga, som kanske inte tidigare har haft kontakt, kan nya lösningar genereras som tar hänsyn till barns perspektiv. Resultatet kan presenteras i ett dokument som i de bästa av världar är skapat efter att en dialog med barn har genomförts och beslut har fattats. Helst ska också analysen genomföras i ett tidigt skede i planeringsprocesser för att skapa förutsättningar för att analysen kan ta sin tid.

På senare år har flera olika metoder för att involvera barn i stadsutveckling prövats. Två exempel bland dessa, som både är utvecklade i Malmö, är Gatulabba och Min plats. Dessa metoder kan genomföras oberoende på om det pågår ett

planarbete och strävar efter att involvera barn och unga i planering för att skapa mer barnvänliga och inkluderande offentliga utrymmen. Projektet *Gatulabba* fokuserar på att ge barn och unga en röst och aktiv deltagande roll i planeringsprocessen genom workshops och aktiviteter där deras visioner om stadsmiljön omsätts till konkreta prototyper (Växtverket u.å.). Projektet strävar efter att skapa en stad som är trygg, spännande och anpassad efter barns behov och önskemål och en central del av *Gatulabba*-projektet är att också utgöra en metodbank där yrkesgrupper kan ta del av erfarenheter och metoder. *Min plats* fokuserar å andra sidan på att lära barn och unga om stadsplanering genom enklare övningar där de utforskar sin närmiljö (Malmö stad 2024). Metoden syftar till att minska hinder för deras delaktighet och informera om befintliga kanaler för medborgarinflytande. I *Gatulabba* får de deltagande barnen möjlighet att testa och utvärdera olika designalternativ i verkliga miljöer för att skapa en känsla av ägandeskap över sin stad och lära sig om planering och samhällsbyggnad på ett konkret sätt (Växtverket u.å.). *Min plats* å andra sidan integrerar metoden med olika skolämnen för att lära barnen om stadsplanering och medborgarinflytande (Malmö stad 2024). Båda metoderna betonar vikten av att barn och unga blir hörda i frågor som påverkar dem och strävar efter att skapa en stad som gynnar alla invånare, även om de använder olika tillvägagångssätt för att uppnå detta mål.

1.3. Problemformulering, syfte och frågeställningar

Problemformulering

Även om det finns metoder för att skapa delaktighet för barn i planering, utgör barn en grupp som ofta exkluderas från att vara involverade, trots att de bidrar med ett unikt perspektiv som skiljer sig från vuxnas (Fors et al. 2020). Det är av vikt att involvera barn i deltagande tillvägagångssätt då barn besitter stor kunskap om sina livsmiljöer och har dessutom, som det beskrivs i Barnkonventionen, rätt att bli hörda och respekterade (Fors et al. 2020; Boverket 2023b). Boverket (2023b, 2021) menar att det finns olika faser i detaljplaneprocessen där det är gynnsamt att involvera barn och att det finns olika arbetssätt som kommuner har tillämpat för att

främja barns delaktighet. Däremot vilar utmaningen i att planerare använder rätt tillvägagångssätt som säkerställer barn och ungas rätt att uttrycka sina upplevelser och åsikter kring sin fysiska och sociala värld (de Laval 2015). Det krävs effektiva tillvägagångssätt för att både lyssna och integrera barns perspektiv med målet att skapa en planering där både processen och resultatet är inkluderande för barn.

För att ta hänsyn till barn i stadsplanering rekommenderar de Laval (2015) att den kunskap barn besitter integreras i planeringsprocessen på ett sätt som kan förbättra planeringen, som Horelli (2007) utvecklar genom att beskriva att kunskap om barnvänliga miljöer behöver sammanställas och användas i praktiken för att verka för en barnvänlig miljö. Genom att knyta forskningsunderlaget för barnvänliga miljöer till verkliga fysiska platser, som grundas på barns egna upplevelser istället för forskares ideal, kan konceptet lättare appliceras i det praktiska utförandet av stadsplanerare (Broberg et al. 2013). Att involvera användare av miljöer i planering och förvaltning betraktas generellt som en positiv och önskvärd praxis (Fors et al. 2020). Trots detta är det inte alltid klart i praktiken hur omfattande involveringen bör vara och i vilken utsträckning makt överförs från lokala myndigheter till deltagande användare.

Olika metoder för att stärka barns delaktighet i planering har blivit ett allt vanligare grepp att använda sig av för att skapa underlag för beslut i samhället. Detta är något som redan Arnstein (1969) hävdade kan ha risk för att användas utan eftertanke. I samband med att barns rättigheter stärktes genom FN:s barnkonvention 1989, skedde en utveckling i synen på barns möjlighet att föra sin egna talan och därmed en ökad användning av barns deltagande i projekt (Hart 1992). Likt Arnsteins (1969) tankar om medborgardeltagande innebar barns deltagande en risk för obetänksamhet (Hart 1992). Om praxis har en påverkan på hur dagens metoder för deltagande utförs behöver den också granskas, vilket författarna Francis och Lorenzo (2002) hävdade har behövts.

Syfte

Studiens övergripande syfte är att fördjupa kunskapen om metoder för barns delaktighet i planering genom att undersöka karaktären av en metod som ämnar att skapa delaktighet för barn. Syftet är att skapa en förståelse för deltagandeprocessen som metod genom att utforska hur barn involveras, med hänsyn till barns behov och perspektiv, utifrån aktörer och deltagande barns upplevelser och erfarenheter samt teorier kring delaktighet. Genom att granska forskning och praxis kring barns deltagande i planeringsprocesser, med tonvikt på hur barns kunskap och önskemål i sina livsmiljöer integreras, och genom att undersöka samspelet mellan vuxna och barn, strävar studien efter att ge insikter om hur barns delaktighet kan förbättras för att skapa en mer inkluderande och barnvänlig stadsplanering.

Frågeställningar

Arbetet fokuserar på två frågeställningar, som är riktade mot process och förståelse.

- Vilka lärdomar kan dras från deltagandeprocessen i nordöstra Borgeby för att främja och förbättra framtida arbeten med att integrera barns perspektiv?
- Hur kan barns deltagande i planering främja miljöer som tar hänsyn till barns behov och intressen?

2. Teoretiskt ramverk

Det finns tre begrepp som kan ses som centrala för arbetet för att studera delaktighetsarbete med barn och som är sammankopplade: *barnrättsperspektiv*, *barnperspektiv* och *barns perspektiv*. I styrning i planering utefter barns rättigheter menar de Laval (2015) att det krävs att utövare har en förståelse i skillnaden mellan barnperspektiv respektive barns perspektiv. Medan barnrättsperspektivet utgår från barns lagstadgade rättigheter handlar barnperspektivet och barns perspektiv om vem som har formulerat perspektivet. Arbetet utgår från FN:s barnkonventions definition av barn, vilken är att varje människa som är under 18 år räknas som barn (Barnombudsmannen 2021). Dessa begrepp hjälper till att förstå och analysera delaktighetsarbete med barn genom att tydligt definiera utgångspunkterna och förutsättningarna för barns deltagande.

Genom att använda ett barnrättsperspektiv, ett barnperspektiv och barns perspektiv som ett teoretiskt ramverk kan arbete med barns delaktighet beskrivas, tolkas och analyseras för att främja en helhetssyn och bidra till en djupare förståelse för hur barns rättigheter och perspektiv kan integreras i stadsplanering och beslutsfattande. Ramverket kopplas till praktiska utförande genom att relatera teoretiska perspektiv till fallstudien av deltagandeprocessen i nordöstra Borgeby, vilket hjälper att illustrera hur teoretiska begrepp kan tillämpas i verkliga scenarier. Sammanfattningsvis är det teoretiska ramverket avgörande för att ge en systematisk och välgrundad analys av hur barns delaktighet kan främjas och förbättras inom stadsplanering.

Barnrättsperspektiv

De senaste 30 åren har haft en betydande utveckling gällande de åtaganden som Sverige har gjort för att stärka barns rätt till hållbara livsmiljöer. Det som har satt allra mest fokus på barns rättigheter i fysisk planering och stadsutveckling är *barnkonventionen*. För första gången hade barns intressen blivit uttryckligen formulerade i föreskrifter som avser mänskliga rättigheter och som sedan 2020 är svensk lag (Unicef 2024). Bland de 54 artiklarna som FN:s konvention om barns

rättigheter, kort kallad barnkonventionen, innehåller, finns det fyra grundläggande principer som alltid ska beaktas i frågor som är angelägna för barn (Unicef 2024):

- 2) Alla barn har samma rättigheter och lika värde.
- 3) Barns bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn.
- 6) Alla barn har rätt till liv och utveckling.
- 12) Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

Ett barnrättsperspektiv handlar om att arbeta med barn, och beslutsfattande som berör barn, har en utgångspunkt i Barnkonventionen (Barnombudsmannen u.å). Ett barnrättsperspektiv är därmed i linje med Barnkonventionens syn på barnet och dess rättigheter och kopplas till det praktiska utförandet. Det är statens, regionernas och kommunernas ansvar att garantera barns rättigheter men även privata aktörer som arbetar på uppdrag av myndigheter har en skyldighet i att, i de fall besluten och åtgärder kan påverka barn, se till att barnkonventionen efterlevs (Barnombudsmannen 2021; SKR 2018).

Ett barnrättsperspektiv inom den privata eller offentliga organisationen innebär att artiklarna i barnkonventionen styr arbetet och att det finns utvecklade strategier för att barnkonventionen också efterlevs (Boverket 2021). I den offentliga sektorn innebär ett barnrättsperspektiv även att alla besluts- och arbetsprocesser grundar sig på barnets rättigheter, vilket medför att barnkonsekvensanalyser eller andra bedömningar av barnets bästa utförs (SKR 2018). Vid en bedömning av barnets bästa, enligt artikel 3.1, behöver flera aspekter undersökas och vägas samman inför beslutet. Därtill ska de grundläggande principerna, artiklarna 2,3,6 och 12, samt de två artiklarna som är inriktade på genomförande, artikel 4 och 42, beaktas ihop med övriga artiklar som kan beröra den aktuella frågan. I Unicefs arbete med att implementera barnkonventionen har initiativet *Child friendly cities* startats, som i sin vägledning menar att en stad, eller kommun, som är dedikerad till att vara barnvänlig uppfyller sin plikt genom att förverkliga hela spektrumet av mänskliga rättigheter för alla barn inom dess jurisdiktion, utifrån perspektivet av barnkonventionen (Riggio 2002). Det ställer krav på rättsliga, institutionella,

budgetmässiga och planeringsinriktade åtgärder för att skapa en struktur som tillåter en implementering av barns rättigheter i staden. En god styrning för barns bästa innebär att barn har en framträdande plats i stadens utvecklingsagenda och att barn ges möjlighet till att aktivt delta i beslutsprocessen. Enligt artikel 12 har barn rätt att uttrycka sina åsikter och med barnets ålder och mognad i beaktning, att dessa åsikter även tas hänsyn till i frågor som de påverkas av (Unicef 2024).

Barns perspektiv och barnperspektivet

Inom barndomssociologi ligger utgångspunkten i barns vardagsliv här och nu (Lager, 2021). Perspektivet innebär att barn betraktas som experter på sitt liv och behöver följaktligen rådfrågas om saker som berör deras vardagsliv, vilket skapar ett behov av att tillämpa metoder som möjliggör att barns röster blir hörda. I ett temanummer av *Pedagogisk Forskning* från 2003 diskuteras begreppen barnperspektiv och barns perspektiv med bidrag från olika forskare såsom Johansson (2003) och Halldén (2003), för att ta fasta på begreppen som kan uppfattas som diffusa (Johansson & Pramling Samuelsson 2003).

Inom barndomsforskning är den gemensamma utgångspunkten att barn betonas och studeras som sociala aktörer i ett samhälle och inte som ”becomings”(tillblivelser) (Qvortrop m.fl. 1994, se Halldén 2003). Det är därför, menar Halldén (2003), relevant att studera barn i sin egen rätt, snarare utifrån att de är på väg mot vuxendom. Med en utgångspunkt i livsvärldsfenomenologi menar Johansson (2003) att *barns perspektiv* avser ”det som visar sig för barnet”, barnets erfarenheter, intentioner och uttryck för mening (Johansson, 2003). Möjligheten att skapa en förståelse för barns perspektiv är beroende av våra egna, vuxna, perspektiv, vare sig det är i rollen som pedagog eller forskare.

För att barns egna röster ska höras behöver forskning som syftar till att beskriva barns perspektiv också ske på barnens egna villkor (Johansson, 2003). Barns upplevelser synliggörs genom deras sätt att vara: deras kroppsspråk, sinnesupplevelser och verbala uttryck, genom gester och tonfall samt i den specifika situationen och sammanhanget. Uppgiften är, baserat på barns agerande och

existens, att försöka förstå deras avsikter, hur de uttrycker sina tankar och därmed deras erfarenheter av det aktuella fenomenet. Det betyder att forskarens eller pedagogens uppgift blir att försöka närma sig barn genom att sätta sig in i barnens levda värld. Vidare menar Johansson (2003) att det krävs att forskaren eller pedagogen har en fysisk och psykisk närhet till barnen för att möjliggöra möten och utbyte av perspektiv. Detta kan handla om vara i jämnhöjd med barnen för att se saker ur barnens synvinkel och att närma sig med en öppen och icke-dömande inställning för att tolka och förstå. I korthet innebär en ”applicering” av barns perspektiv att vuxna strävar efter att närma sig barn genom att utgå från deras levnadsvillkor och vad dessa villkor innebär för deras erfarenheter samt att försöka förstå barns meningsuttryck och intentioner.

Barnperspektiv är enligt Halldén (2003) ett mångtydigt begrepp och som varierar i relation till kontexten. I sitt bidrag till begreppsdiskussionen utgår Halldén från att barnperspektiv baseras på barns utsagor och som tolkas i relation till diskurser om barndom. På så sätt handlar barnperspektiv om att fånga barnens röster och att uttrycka dem utifrån en tolkning av barns utsagor i relation till diskurser om barndom. Barnperspektiv berör på så sätt vilken position barn ges i vårt samhälle och vilka allmänna erfarenheter det resulterar i hos barn samt hur barn uttrycker dessa erfarenheter. Det betyder att barnperspektivet därför inte är begränsat till att handla om en redogörelse av barns perspektiv på olika fenomen. Det som skiljer barnperspektiv och barns perspektiv är delvis baserade på vem som formulerar perspektivet. Enligt Qvarsell (2001,a,b;se Halldén 2003) handlar frågan om barnen företräder sig själva eller om det är någon annan som företräder barnen. Enligt Halldén (2003) finns det därmed behov av att klargöra på vilket sätt en ställning tas till barns behov och rättigheter och avgör vad som är ett barnperspektiv.

3. Metod

Arbetet består av två delar: en mindre litteraturstudie samt en mer omfattande fallstudie som är baserad på intervjuer.

3.1. Arbetsprocess

Studien baseras på en kvalitativ forskningsmetod, bestående av en litteraturstudie och en fallstudie, för att besvara frågeställningarna. I *figur 2*, se nedan, beskrivs arbetsprocessen i ett flödesschema för att förtydliga arbetets olika moment och delar.

Introduktion

En första idé om arbetet formulerades i samband med en introducering till ämnet genom kontakt med Märith Jansson och Ingrid Svetoft och som tillsammans med en första anblick av litteratur skapade breda ramar för arbetet.

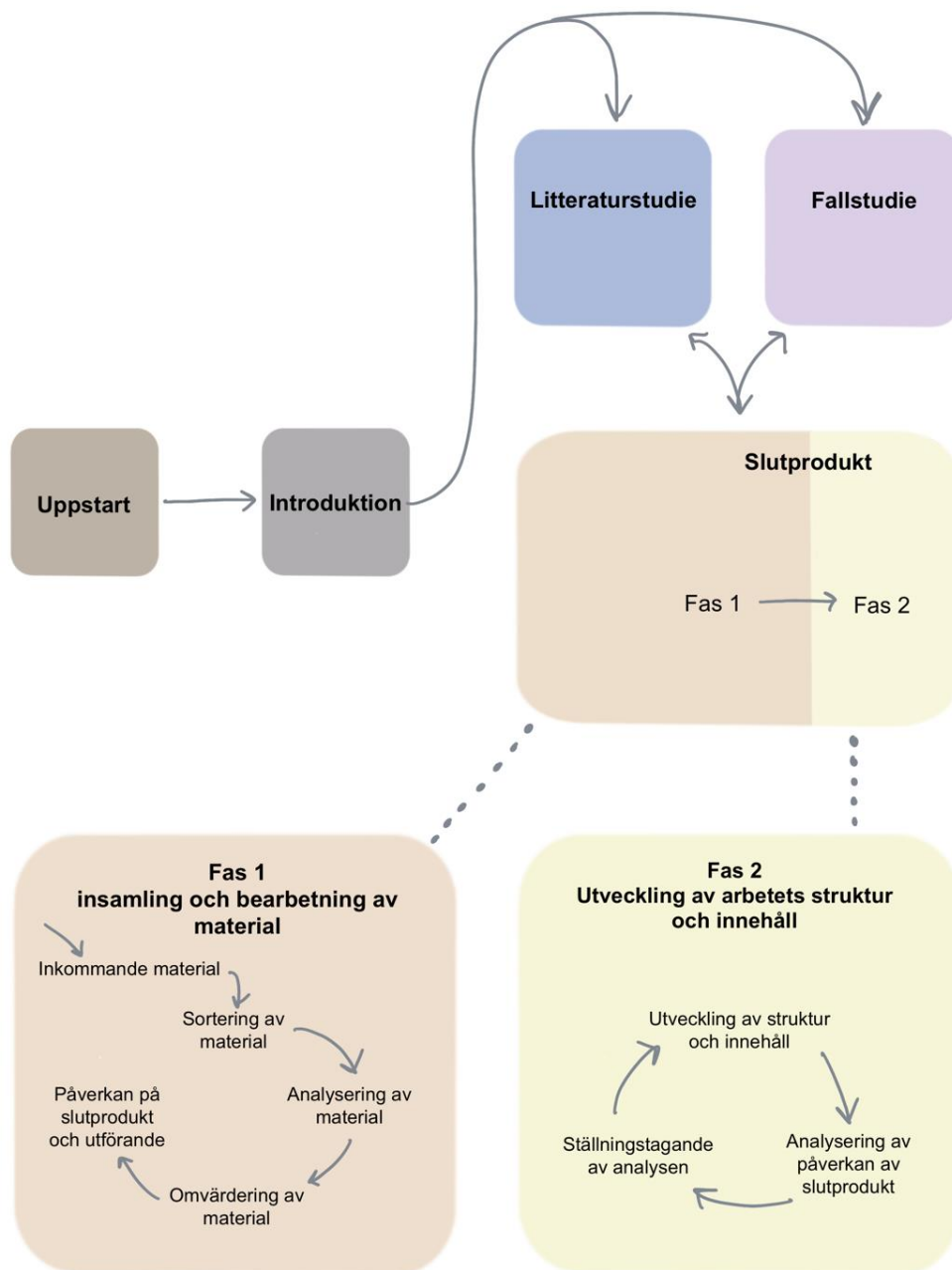
Uppstart

Arbetet startades upp i samband med kursstart för examensarbetet 1/11/2023 och innebar att förutsättningarna inom arbetets ramar studerades för att skapa en föreställning om arbetets slutprodukt och som resulterade i val av metoder. Vid kontakt med den aktör som hållit i trådarna för deltagandeprocessen, Grace Wetterlund, skapades en grundläggande kännedom om fallet. En bred genomläsning av litteratur påbörjades samt genomfördes förberedelse för intervjuer.

Slutprodukt som formas av litteraturstudie och fallstudie

Efter att arbetet har startats upp har arbetet gått in ett skede där fallstudien och litteraturstudien har pågått parallellt och har ömsesidigt format slutprodukten. Den första fasen kännetecknas av insamling och bearbetning av material med inkommande material från studierna som påverkar arbetets resultat samt utförandet i olika utsträckning. Den andra fasen fokuserar på en utveckling av struktur och

innehåll i ett intensivare skede av analys av resultat och omvärdering av ställningstaganden, vilket leder till diskussionspunkter och slutsats för arbetet.

Figur 2: Illustration över arbetsprocess (Wennström 2024)

3.2. Litteraturstudie

Metoden för litteraturstudien är inriktad på att systematiskt granska och analysera befintlig litteratur och forskning kring ämnet. Det ämne som har varit mål för litteraturstudien är teorier kring barns delaktighet relaterad till beslutsfattandeprocesser. Litteraturen har samlats in genom rekommendationer från forskare inom ämnet samt användning av sökord som ”delaktighet”, ”barns deltagande”, ”participatory research” i sökmotorer för vetenskapliga artiklar, så som Research Gate.

Litteraturen som har valts ut beskriver teorier som kan, på ett övergripande plan, stödja en förståelse av hur barns deltagande kan se ut i praktiken. Litteraturen har sammanställts genom att analysera hur de olika teorierna skiljer sig åt och inte, och hur de tillsammans kan belysa olika aspekter av barns deltagande. Litteraturen presenteras översiktligt, för att sedan förhålla sig till teman som har noterats som återkommande och centrala för förståelsen av barns delaktighet.

3.3. Fallstudie

Arbetet är en kvalitativ forskningsstudie där den valda metodiken är fallstudie. Fallstudie som metod kan användas med mål att på ett systematiskt sätt studera en företeelse (Merriam 1993), och det finns olika strategier som kan användas vid valet av ett fall eller urval. Då en målsättning har varit att skapa ett brett underlag, med information om delaktighetsarbete med barn i planprocesser, har urvalet baserats utifrån de förväntningarna som finns på innehållet av information, ett så kallat *informationsbaserat urval* (Flyberg, 2006 s. 230).

Som landskapsarkitektstudent ville jag lära mig mer om deltagandeprocesser i planering då jag under utbildningen format ett särskilt intresse för samhällsplanering och stadsutveckling. I samband med att jag letade efter ämnen att undersöka i min examensuppsats presenterade Märit Jansson (SLU) och Ingrid

Svetoft (MAU) en deltagandeprocess med barn i Lomma kommun som hade kunnat vara intressant för mig att undersöka. I ett uppstartssamtal med ansvarig planarkitekt för deltagandeprocessen upplevde jag att det fanns goda möjligheter att samla information om fallet genom kontakt med olika aktörer som varit involverade i den nyligen genomförda deltagandeprocessen. Det innebär att jag studerade om det valda fallet hade möjlighet att bistå med ett relativt stort informationsunderlag i efterhand.

Målet med forskningsstudien, den förväntade *slutprodukten*, är att skapa en holistisk beskrivning och tolkning av deltagandeprocessen i nordöstra Borgeby som ett av flera tillvägagångssätt för att skapa delaktighet för barn i planering. Arbetet har en fenomenologisk ansats och det som kan sägas är generellt om fenomenologi i kvalitativa studier är att termen ”pekar på ett intresse av att förstå sociala fenomen utifrån aktörernas egna perspektiv och beskriva världen som den upplevs av dem enligt antagandet att den relativa verkligheten är vad människor uppfattar att den är” (Kvale & Brinkmann 2014 s. 44).

Deltagandeprocess i nordöstra Borgeby

Den deltagandeprocess som har ägt rum i samband med detaljplanearbetet för Borgeby ängar kommer under arbetet att studeras. Lomma kommun har sedan hösten 2022 arbetat med att ta fram en detaljplan som avser nordöstra Borgeby i Lomma där ett nytt bostadsområde ska bebyggas (Lomma kommun, 2024a). Byggföretaget JM äger ungefär 75 % av marken medan kommunen äger resterande bortsett från en mycket begränsad del som ägs av en privatperson. Det nya bostadsområdet, *Borgeby ängar*, ska ligga bland befintlig bebyggelse i Bjärred och medför en högre exploatering i området ett ökat underlag för service och

Bild 2: Detaljplaneområdet för Borgeby ängar (Lomma kommun 2023a)

kollektivtrafik. Lomma kommuns mål är att skapa en robust och hållbar framtid för Bjärred och främja ortens utveckling, vilket innebär att kommunens invånarantal behöver öka. Planområdet som utvecklingsprojektet omfattar är utpekad i Lomma kommuns översiktsplan som ett utbyggnadsområde och består idag till stor del av öppen ängsmark.

Bild 3-6: Foton från planområdet

Arkitekter i skola och GLAP

Dialogmodellen Arkitekter i skola och Projektet GLAP har använts i studien som ett sätt att i närmare detalj, se hur en deltagandeprocess kan se ut, och därmed kunna användas för att göra jämförelser till den deltagandeprocess i nordöstra Borgeby som studeras.

Dialogmodellen *Arkitekter i skolan* är en metod för dialog som handlar om stadsutveckling tillsammans med barn och unga i skolan (Dialogguiden 2020). Metoden kan till exempel användas om syftet är att lära känna ett område ur barn och ungas perspektiv och för att få idéer till förslag. Metoden tillämpas för att utforska både det aktuella, historiska och framtida tillståndet i framför allt

närmiljön, men tar också ett bredare grepp om grannskapet, stadskärnan eller andra omgivningar (Bomgren et al. 2023). Metodens styrka ligger i att den bygger på ett ömsesidigt lärande och främjar en medvetenhet om den demokratiska möjligheten och rättigheten i planeringsprocessen. Samtidigt finns det begränsningar med metoden: att den är tidskrävande, att den behöver göras under skoltid och en noggrann planering i god tid med skola och lärare innan genomförandet. Det är därför viktigt att tydligt avgränsa och ta fram vilka ramar som gäller för dialogen.

Metoden Arkitekter i skola kan användas av olika anledningar, till exempel om syftet är att lära känna ett område ur barn och ungas perspektiv och för att få idéer till förslag (Dialogguiden 2020). De som bjuds in till dialog är en representant från kommunens stadsbyggnadsförvaltning, en representant från bostadsbolaget, lokalpolitiker och en skolklass men även skolan och pedagog är med och planerar. Aktiviteten behöver planeras i god tid innan genomförandet. Den grundläggande tanken bakom modellen är att planerare och elever ska lära sig av varandra, helst under en period på 4-8 veckor, med en avslutande vernissage och återkoppling. Under tidsperioden träffas planerare och elever vid fyra tillfällen där arbetet anknyter till olika skolämnen, framför allt i samhällskunskap, svenska och bild/slöjd. Andra skolämnen, som historia, NO och matte, kan också knytas an till dialogen. Genom dessa träffar utvecklar planerare och elever en medvetenhet om platsen eller området och en förståelse för platsutveckling eller samhällsbyggnadsprocessen.

Projektet *Gestaltad livsmiljö genom Arkitektur och Pedagogik (GLAP)*, initierades för att främja medverkan och delaktighet av medborgare och civilsamhälle i planeringen av gemensamma livsmiljöer men också för att värna om den demokratiska samhällsordningen (Bomgren et al. 2023). Projektet arbetar efter en metod där pedagogik och arkitektur integreras för att skapa hållbara och inkluderande miljöer, med skolan som en viktig plattform för att främja demokratiska värderingar och samhällsengagemang hos eleverna. Projektet GLAP har fokuserat på att undersöka behov och förutsättningar för samverkan mellan olika yrkesgrupper som berörs inom politikområdet Gestaltad livsmiljö, med en

särskild inriktning på barn och unga. Det är denna process av samverkan som hänvisas till som GLAP-processen och som kan delas in i fyra olika faser. Fyra skånska kommuner har deltagit i projektet och med individuella processer (Bomgren et al. 2023 s.6):

- Startfas: ta initiativ, hitta partners, förankra syfte, fatta beslut, säkra resurser
- Förberedelser: välja, anpassa och förstå metod, planera arbetsprocess, involvera berörda aktörer, säkra praktiska förutsättningar
- Genomförande: genomföra de olika momenten enligt dialogmetoden Arkitekter i Skolan med eleverna, vid behov justera på vägen
- Uppföljning: tillvarata resultat, återkoppla till deltagare m.fl., dela erfarenheter inför framtida processer

Etiska överväganden

De undersökningar som publiceras med innehåll som kan knytas an till specifika deltagares identiteter behöver också få ett godkännande av berörda deltagare att deras information lämnas ut (Kvale & Brinkman 2014). Ett informerat deltagande innebär att deltagaren är informerad om det allmänna syftet med undersökningen, hur undersökningen är upplagd och om vilka risker och fördelar som kan finnas i samband med deltagandet i forskningsprojektet (Kvale & Brinkman 2014).

När det gäller de individuella intervjuerna med vuxna har samtliga intervjudeltagare blivit informerade om undersökningens syfte och vilket syfte deras deltagande har, vilket har skett i samband med att förfrågan om intervjun har skickats ut. I studien hänvisas dem till utifrån sin yrkesroll. Innan intervjuerna har påbörjats har deltagarna också informerats om att undersökningen kommer att publiceras på SLU:s portal. Viss komplettering också har getts muntligen innan intervjun har startat där det har funnits tillfälle att ställa frågor innan intervjun startar. Intervjuerna har spelats in, vilket också deltagarna har gett godkännande till muntligen. I efterhand har en samtyckesblankett skickats ut och som avser samtycke och information för deltagande (se bilaga 1). Samtyckesblanketten har skickat ut i tillsammans med en skriftlig sammanställning av ett urval av deras

muntliga uttalanden och mina tolkningar av dessa samt en kort helhetsbild samt en av vad träffarna gick ut på vilket presenteras under avsnittet *Deltagandeprocessens träffar*. Det är informationen i tolkningarna, och även eventuella anonyma citat, som kommer att kunna användas i arbetet. Sammanställningen har de kunnat få korrigeras i efterhand. Anledningen till att samtyckesblanketten och sammanfattningen av tolkningar, som baseras på deras uttalanden, har skickats ut är för att ge intervjudeltagarna möjlighet till att granska att texten är lojal till deras uttalanden.

När det gäller gruppintervjuerna med eleverna har klassens ansvarige pedagog blivit informerad om undersökningens syfte och vilket syfte elevernas deltagande har i studien. Eleverna är under 15 år, vilket enligt Etikprövningsmyndigheten (u.å.) innebär att vårdnadshavare lämnar samtycke till deras deltagande. I dialog med pedagogen ansågs inte en samtyckesblankett till vårdnadshavare nödvändig, eftersom intervjun genomfördes på gruppnivå och utan någon koppling till individer eller personuppgifter. Ingen inspelning har heller gjorts utan istället har uttalanden antecknats skriftligen ner. Innan intervjuerna påbörjades presenterades också undersökningens syfte och syftet med deras deltagande och att det var frivilligt att delta och att deras svar och uttalanden var anonyma.

Genomförande av intervju

Forskningsintervjuerna har förhållit sig till två olika intervjuguider. En intervjuguide är ett manus som av varierade flexibilitet strukturerar intervjuns förlopp (Kvale & Brinkman 2014). Olika intervjuguider förbereddes för gruppintervjuerna med barnen respektive för de enskilda intervjuerna med vuxna. Då intervjuerna har olika format har det också funnits olika typer av iscensättningar för att främja intervjun, vilket också beskrivs i respektive intervjuguider. Det som kan sägas är gemensamt för alla intervjuer är att de är *semi-strukturerade*, vilket innebär att intervjuguiden utgår från en färdig lista med ämnen som ska gås igenom med frågor som ska besvaras (Denscombe 2018). Semi-strukturerade intervjuer innebär att det finns en flexibilitet i vilken ordning teman berörs och

frågor ställs samt att det finns en möjlighet för utveckling av idéer och fördjupning i ämnet. Det resulterar i öppna svar och där intervjupersonens utveckling av synpunkter är i fokus.

Intervjuerna med vuxna har skett enskilt medan intervjuerna med barn har skett gruppvis. Vid intervjuer med barn är det viktigt att reflektera över att barn kan ha svårigheter med att hålla koncentrationen uppe längre perioder samt att det är viktigt att beakta intervjusituationen ur barns synvinkel, och som till stor del handlar om att förstå och väcka motivation (Trost 2010). Intervjuerna med barn planerades vara relativt korta jämfört med de enskilda intervjuerna med vuxna och där tid också avsattes till att bekanta mig med klassen genom att introducera mig och mitt arbete. Trost (2010) understryker att gruppintervjuer helst ska undvikas på grund av en försvåring av fördelning av talartid samt att intervjun kan påverkas av grupp beteenden och grupp beteenden. När det gäller barns preferenser för intervju enskilt eller i grupp, uttrycks gruppintervjuer kunna vara mer pinsamma (2002: se Hill 2006), men samtidigt betonar barn vikten av att alla får vara med även om det finns en medvetenhet till att alla kanske inte vill av integritetsskäl eller blyghet (Hill 2006).

Intervjuguide vuxna

Innan intervjun har påbörjats har ett inledande samtal ägt rum där syftet med intervjun och deras deltagande i den har beskrivits, något som också tidigare hade nämnts vid skriftlig mailkontakt. Jag informerade om att arbetet handlar om att beskriva och tolka deltagandeprocessen och att deras svar inte kommer värderas: att något var ”dåligt” eller ”bra”. Istället handlar det om att sätta deras svar i en kontext. I samtalet har jag framhävt min nyfikenhet och intresse för deras synpunkter med en positiv attityd för att visa på mitt engagemang. Jag har också nämnt att intervjun kommer att genomföras med utgångspunkt i ett par frågor men att det finns möjlighet till att utveckla sina resonemang och att jag också kan komma att ställa följdfrågor för att skapa en förståelse. Innan intervjun inleddes har jag frågat om det var något de undrade över, vilket markerades genom att inspelningen satte igång. Innan inspelningen startades frågade jag om det var okej att jag spelade

in. I efterhand har däremot tre frågor från intervjuguiden kompletterats i efterhand skriftligen av två intervjudeltagare.

Teman & frågor

Deltagandeprocessens utveckling

1. Hur har processen för att ta fram deltagandeprocessen sett ut?
2. Vad var syftet med mötet/mötena?

Deltagandeprocessen olika aktörer

3. Hur tänker du att din bakgrund, med ditt perspektiv, påverkar deltagandeprocessen gällande samspel med andra perspektiv?
4. Hur kommer det sig att du blev involverad i deltagandeprocessen?
5. Hur fungerade kommunikationen mellan alla som deltog under mötet/mötena?

Deltagandeprocessens integrering av barns perspektiv

6. Hur fungerade det att få in barns perspektiv i arbetet med deltagandeprocessen?
7. Hur bär man med sig barns perspektiv vidare, då kopplat till deltagandeprocessens syfte?

Deltagandeprocessens effektivitet

8. Vad har du lärt dig om hur processen med dialogmötena fungerar?
9. Har det funnits behov av att förändra modellen eller hur den genomfördes?

Reflektioner kring barnvänligt samhällsbyggande

10. Hur främjas barnvänligt samhällsbyggande?

Intervjuguide barn

När jag kom in till klassrummet på morgonen, en stund innan utsatt tid, var det många elever som var nyfikna på vem jag var och varför jag var där. Pedagogen, som var vikarierade för ordinarie lärare som hade deltagit i deltagandeprocessen, påminde dem om att jag var där för att prata om deltagandeprocessen som de hade varit del i terminen innan. Det var något som de hade pratat om föregående vecka. När alla elever var på plats hade jag en kort introduktion där jag berättade vem jag var: en landskapsarkitektstudent från SLU, och att jag gjorde ett arbete om ungas deltagande i planering. Jag förklarade lite kring vad en landskapsarkitekt gör och

att SLU ligger i Alnarp. Det som jag berättade om mitt arbete var att jag var jätteintresserad av att höra vad de tyckte om att delta i planering utifrån den deltagandeprocess som de var med i under förgående årskurs. Jag gav också en kort sammanfattning om deltagandeprocess men utan att gå in på detaljer.

Därefter beskrev jag hur gruppintervjuerna skulle gå till. Jag var noga med att understryka att deras deltagande var frivilligt och anonymt, vilket jag förklarade som att de inte kommer att pekats ut i studien och att deras namn inte kommer att förekomma. Innan besöket hade jag bitt den vikarierande pedagogen att forma grupper utefter vad personen tyckte var lämpligt men helst inte mer än 6 elever i varje grupp. Klassen hade delats in i grupper om 3-6 elever, där den varierande storleken berodde på schemalaggningsen. Initialt fanns en tanke om att använda ett frågeformulär, bestående av ett par av intervjufrågorna samt en fritt beskrivande fråga, som en del av resultatet. Detta frågeformulär delades ut innan gruppintervjuerna påbörjades och besvarades utan namn. Jag berättade att de gärna fick svara så gott som de kunde utifrån vad de kom ihåg och att vi under gruppintervjuerna kunde försöka komma ihåg tillsammans och prata mer. Efter frågeformuläret hade lämnats in, satte jag igång med gruppintervjuerna.

Alla gruppintervjuer började på ungefär samma sätt: jag undrade om de hade några frågor och om det var någon som var ny i klassen eller inte hade varit med under deltagandeprocessen. Även om någon inte varit med alls eller bara vid något enstaka tillfälle fick de vara med under intervjuerna för att inte exkluderas. Efter att gruppintervjuerna var klara tackade jag klassen för deras deltagande i studien innan jag gick.

Temat och frågor

Erfarenheter

1. Vad har ni fått göra under träffarna ni hade i årskurs 4?
2. Vad har ni lärt er från träffarna?

Upplevelse

3. Vad tycker ni om att vara med på träffarna?
4. Vad var roligast med att vara med på träffarna?

Samspel

5. Hur var det att lyssna på andras åsikter och tankar?
6. Vad tror ni de vuxna har lärt sig av er?

Förbättring

7. Finns det något som hade kunnat vara bättre?

Utskrift & Analys

Utskrift

I förberedelse för att analysera intervjuerna har informationen noterats på olika sätt. Ljudinspelningar vid de *individuella intervjuerna* med vuxna har transkriberats med hjälp av datorprogrammet Word. Den utmatade, transkriberade, texten har kontrollerats genom att lyssna på ljudinspelningen och korrigera eventuella felaktigheter. På så sätt har den muntliga uttalandena översatts i skriftlig form. För två av intervjuerna har intervjufrågor lagts till i efterhand, vilket har inneburit att jag har kontaktat intervjupersonerna via mejl för komplettering. Vid en intervju missades en intervjufråga, vilket innebar att jag kontaktade intervjupersonen för komplettering. Dessa skriftliga kompletteringar har lagts till i resterande utskrivet material. Under dessa intervjuers tidsförlopp har också minnesanteckningar gjorts, med egna tolkningar, och som har använts som stöd i analysens fas. Under *gruppintervjuerna* med barn har muntliga svar och uttalanden direkt antecknats ner på papper som korta meningar, citat eller med nyckelord för att sammanfatta gruppens tankar och synpunkter. Minnesanteckningar med egna tolkningar har gjorts i en begränsad utsträckning under intervjuernas förlopp. Istället har

anteckningar direkt efter intervjuerna varit mer omfattande jämfört med de individuella intervjuerna.

Utskriften med data från intervjutillfällena har analyserats med två olika metoder som skiljer sig åt för att passa det formatet intervjuerna har haft. *Meningskoncentrering* har använts för att analysera de enskilda intervjuerna med vuxna och för att analysera gruppintervjuer med barn har *narrativ analys* använts som analysmetod. Med narrativ analys som metod för intervjuanalys är språket i fokus medan med meningskoncentrering som metod för intervjuanalys är meningen i det som har sagts i fokus (Kvale & Brinkman 2014).

Meningskoncentrering: intervjuer med vuxna

Med meningskoncentrering som metod för intervjuanalys är meningen i det som sägs i fokus. I arbetet har en version av meningskoncentrering använts där yttranden dras samman till kortare formuleringar, vilket har varit behövligt då de, omkring 45 minuter långa intervjuerna, har resulterat i många sidor transkriberad text. Det innebär att innehållet blir mer koncist med innehåll och som skapar en riktning och på så sätt underlättar förståelse. Meningskoncentreringen har gjorts utifrån en version som vilar på den fenomenologiska filosofiska grunden och är skapad av Giorgi (1975; se Kvale & Brinkman 2014, s.247-248), som utgår från följande steg:

1. Intervjun har lästs av för att skapa en känsla för helheten.
2. Naturliga ”meningsenheter” har definierats i texten, som de uttryckts av intervjupersonen.
3. Teman har konstruerats som dominerar varje enskild naturlig meningsenhet på ett så okonstlat sätt som möjligt. Uttalanden har vidare tematiserats utifrån intervjupersonens synvinkel som de uppfattats (av intervjuaren)
4. Frågor har riktats till meningsenheterna utifrån det specifika syftet i undersökningen.
5. De centrala och icke överflödiga teman har sammanbundits i vad som blir en deskriptiv utsaga.

De olika stegen har följts vid tolkningen av intervjupersonernas uttalanden, men även andra avväganden har gjorts. I vissa fall har ”matnyttiga” uttalanden, som upplevs som en naturlig enhet men som varit långa, resulterat i fler än en tolkning. Det har handlat om långa utläggningar som beskriver en aspekt väl men även innehåller intressanta sidospår och för att inte gå miste om dessa, har de därför inkluderats. I och med att de fyra olika intervjuerna ska redogöras som en helhet har det funnits behov av att skapa en röd tråd mellan de olika intervjuerna. Därför har intervjuerna analyserats också med hänsyn till hur de andra temana har analyserats. Exempelvis, om jag har noterat att tre intervjudeltagare har nämnt att ”himlen är blå” har jag undersökt om den fjärde har tagit upp detta, och utifrån relevans inkluderat den aspekten. Jag har därför gjort ytterligare en tematisering utifrån samtliga intervjuer i sin helhet och som gett ett fokus för att framhäva olika sidor i uttalanden när de tolkas.

Narrativ analys: intervjuer med barn

Metoden innebär att fokus för analys är den språkliga formen och meningarna i texten, som skildrar temporala och sociala strukturer i historier och intriger som berättas under intervjun (Kvale & Brinkman 2014). Det är ett berättande format som har använts för att fånga barns upplevelser och som baserats på de minnesanteckningar som har gjorts under intervjun. Berättelser eller uttryck är således baserade på de korta meningar, citat eller nyckelord som har noterats. Enligt Kvale och Brinkman (2014) kan en historia kompletteras om den enskilda intervjun saknar spontana historier eller om episoderna är utspridda under intervjun. I analysen har historier kompletteras utifrån information från andra intervjuer, det vill säga att om intervju 1 säger ”A” och intervju 2 säger ”B”. Komplettering har också skett inom den enskilda gruppintervjun. På så har historier skapats för att skapa innehållsrika och sammanhängande berättelser och intriger. En narrativ analys kan göras i olika utföranden: struktur, intrig och genre (Kvale & Brinkman 2014). Intrigen, det vill säga händelseutvecklingen, speglar deltagandeprocessens olika skeenden. Intrigen har varit ledande till hur analysen struktureras, där strukturen stöttar dess skildring av intrigen. Genre har därefter fastställts, som faller som ett tema för berättelsen.

4. Resultat

4.1. Resultat av litteraturstudie

Den litteratur som presenteras i resultatet spelar en viktig roll i att etablera en teoretisk grund och ge kontext till analysen av deltagandeprocessen i nordöstra Borgeby. De olika teorierna som nämns av Arnstein (1969), Hart (1992), Shier (2001) och Francis och Lorenzo (2002) används för att belysa olika perspektiv och strategier för barns deltagande i det praktiska utförandet. Med litteraturen till hjälp kan olika aspekter, som belyser utmaningar och möjligheter med att ha deltagandeprocesser med barn, kritiskt granska i den faktiska deltagandeprocessen som undersöks. Genom att referera till etablerade teorier kan litteraturen tydliggöra hur olika former av deltagande påverkar barns möjlighet till inflytande och delaktighet i beslutsfattande i plan- och byggprocessen. Litteraturen illustrerar hur barns perspektiv och deltagande kan integreras i planeringsprocesser och vilka faktorer som är avgörande för att skapa en meningsfull delaktighet.

Forskare som Arnstein (1969), Hart (1992), Shier (2001) och Francis & Lorenzo (2002) har utvecklat olika typologier, modeller eller koncept för att undersöka karaktären av olika former av deltagande. De olika typologierna som presenteras av Hart (1992), Arnstein (1969), Shier (2001) respektive Francis och Lorenzo (2002) har olika perspektiv och strategier för barns deltagande och visar på olika insikter och utmaningar för att främja barns deltagande. Arnstein (1969) och Hart (1992) använder i sina respektive arbeten en stege som metafor för att illustrera olika nivåer av deltagande men till skillnad från Arnsteins (1969) typologi, bygger Harts stege på att det bör finnas olika typer av deltagande (2008). Arnstein (1969) framhåller att medborgarkontroll är det främsta målet medan Hart (2008) har senare klargjort att sin typologi synliggör de begränsningar som ungas självständighet leder till, och att det högsta steget inte alltid är det mest eftersträvarvärda. Istället menar Hart (1992) att deltagandeformen bör spegla barnets val och individuella förmåga. Författarna Lorenzo & Francis (2002) har, likt Hart (1992), funnit skäl till

att kritiskt granska delaktigtsarbeten som gjorts med barn och betonar de möjligheter som finns med att betrakta barn som kapabla planerare.

Det kan finnas en risk i att använda sig av modeller, såsom Arnsteins stege, då man schematiserar och kategoriserar en komplex verklighet (Corkhill 2013). På så sätt kan viktiga nyanser eller aspekter försvinna. Även Kirby & Gibbs (2006) riktar kritik mot utformningen av modellerna som Hart (1992) och Shier (2001) har tagit fram. Kirby och Gibbs (2006) menar att modellernas utformning med olika nivåer innebär att projekt kan knytas an till tillhörande nivå, vilket inte stämmer överens med verklighetens praktiska utförande. Den beslutsfattande makten skiftar ständigt inom projekt och inom uppgifter, vilket innebär att projekt i sin helhet inte nödvändigtvis ständigt tilldelas en och samma nivå. Likväl kan en modells styrka ligga i att den är förenklad vilket kan underlätta för oss att förklara komplexa ämnen. Det är dessa typologier som kommer att användas i arbetet för att se vilka gemensamma aspekter tas upp som är viktiga att beakta vid reflektion av deltagandeprocesser.

Introducering till teorier

I sin typologi *Ladder of Participation*, som är utformad som en stege, reflekterar Arnstein (1969) över medborgares möjlighet till inflytande över beslut. De olika trappstegen återger en skala av deltagande där det lägsta steget representerar *icke-deltagande* och det översta steget representerar *genuin medborgarmakt*. Att aktivt involvera medborgare, be om deras åsikter och ge dem inflytande i beslutsfattande motsvarar genuint medborgarmakt, vilket även om det är det främsta målet är det inte alltid eftersträvansvärt utan beror också på engagemang för att deltagandet ska vara effektivt.

Efter Arnsteins utveckling av sin typologi (1969), har konceptet vidareutvecklats av forskare, som exempelvis Roger Hart (1992) som istället fokuserar på barns deltaganderoll. I Harts (1992) typologi, *Ladder of Children's Participation: From Tokenism to Citizenship*, har Arnsteins (1969) liknelse av en trappa anammats och som går från det lägsta trappsteget *icke-deltagande* till det högsta trappsteget som

representerar *genuint deltagande*. Att barns deltagande är genuint betyder inte nödvändigtvis att barnen har en aktiv roll, utan handlar om att deltaganderollen är vald och anpassad efter individens förmåga att delta efter sina förutsättningar samt att rollen också resulterar i inflytande efter vuxnas uttrycka intention.

Harts (1992) typologi har varit grunden till Shiers (2001) modell som istället för att fokusera på barns deltaganderoll fokuserar på vuxenrollen. Modellen syftar till att utgöra ett verktyg för verksamma att ta stöd i för att hjälpa dem att utforska olika aspekter av deltagandeprocessen (Shier 2001). På så sätt är barnperspektivet, som formulerat av vuxna, i fokus då modellen utgår från vuxnas agerande. Modellen, ”*Pathways to Participation: Openings, Opportunities and obligations*”, består av olika nivåer för barns deltagande. Barns inflytande illustreras i olika nivåer och där vuxnas engagemang matchats till ”rätt” nivå: att vuxna är öppna för ett sådant inflytande och förberedda för att möjliggöra ett sådant deltagande. När det handlar om att engagemanget är förankrat genom policys, och på så vis en skyldighet, finns det utrymme att fråga sig om barn bör ha mer inflytande.

Både Hart (1992) och Francis och Lorenzo (2002) betonar vikten av att respektera barns autonomi och erbjuda möjligheten till verklig makt och inflytande i deltagandeprocesser. Detta är särskilt relevant inom Francis & Lorenzos (2002) *proaktiva sfär*, som förespråks av författarna, där målet är att involvera och stärka barn för att bidra till att återskapa miljöer som stödjer deras behov och önskemål. Francis & Lorenzos (2002) koncept, *Seven Realms of Children's Participation*, som består utav sju skilda sfärer och som innebär olika förhållningssätt till barns deltagande i planeringsprocesser. Den proaktiva sfären till ungas deltagande inom stadsplanering och design innebär ett barnperspektiv på barns deltagande som förhåller till att *planera med barn* (Francis & Lorenzo 2002).

Omfattning av deltagande

Barns involvering i deltagandeprojekt är beroende av vuxnas engagemang och som styr till vilken barn är delaktiga i att påverka beslut. Under vilket skede deltagandet sker kan enligt Shier (2001) variera beroende på vilket engagemang som är aktuellt och vilken nivå av delaktighet som eftersträvas. I Shiers (2001) modell finns fem olika delaktighetsnivåer: ”1. Barn blir lyssnade till., 2. Barn är stöttade i att uttrycka sina synpunkter., 3. Barns synpunkter tas i beaktning., 4. Barn är involverade i beslutsfattande-processer., 5. Barn delar makt och ansvar för beslutsfattande” (Shier 2001, s. 2-3). Varje nivå är i sin tur kopplad till tre olika nivåer av engagemang som individer och organisationer kan ha gällande att stärka barns egenmakt i beslutsfattande processer, vilka är: *öppningar*, *möjligheter* och *skyldigheter* (ibid). Öppningar kan ske när ansvariga är villiga till att arbeta på en viss nivå medan möjligheter uppstår när ansvariga är förberedda på att arbeta på en viss nivå. Skyldigheter i sin tur innebär att ansvariga har skyldighet att arbeta på en viss nivå. Det skulle exempelvis kunna handla om att ett stadsbyggnadskontor är öppna för att lyssna på barn för att ta in deras synpunkter och har en verksamhet som också är förberedd på att motta dessa synpunkter, som till exempelvis att det finns tid till att ha en dialog. En skyldighet kan vara att alla förskolor måste följa en policy som fastställer att barn ska bli lyssnade till.

Det finns risker med att vuxnas engagemang inte är förenligt med barns deltagandenivå och som kan reflekteras genom Arnsteins (1969) teori om medborgardeltagande. Även om det högsta steget av medborgardeltagande, genuin medborgarmakt, är målet är det inte alltid eftersträvansvärt. För att barn ska kunna delta på ett meningsfullt sätt, där deras deltagande respekteras, behöver det inflytande som lovas också ges för att deltagandet inte ska vara symboliskt eller ett substitut för ett genuint deltagande. I sin typologi kritiserar Arnstein (1969) även tillvägagångssätt för medborgardeltagande som är grader av symboliskt deltagande vilket hänvisar till att deltagarna kan lyssna och bli lyssnade på, men de saknar makt till att deras röster blir uppmärksammade.

Barns deltaganderoll

Likt Arnsteins (1969) och Sheirs (2001) teorier om deltagande, är den högsta nivån av inflytande inte alltid eftersträvansvärt. I Harts (1992) teori om barns deltaganderoll likställs de högre stegen i trappan med ett genuint deltagande där barn informeras, konsulteras eller att beslutsfattande sker tillsammans med barn vilket speglar olika grader av inflytande. Hart (1992) betonar att den deltaganderoll som innebär mest inflytande inte alltid är eftersträvansvärt på grund av att barn har en skiftade vilja i att delta under det givna tillfället, vilket påverkar deras engagemang att delta och deras känsla av ansvar. Tyngdpunkten bör istället ligga i att barn har den bästa tänkbara chansen att välja sin egen nivå av deltagande och som baseras på deras individuella förmåga. Utifrån barns perspektiv innebär det att utgå från hur barn upplever sin delaktighet och inflytande medan ett barnrättsperspektiv belyser att deras engagemang respekteras och stöds. Det handlar om att ge barn möjlighet till att vara aktiva deltagare på sina egna villkor, efter sina individuella förmågor och intressen, med betoning på att ge barn möjlighet till att välja sin egen nivå av deltagande.

För att barn ska uppleva sitt deltagande som positivt, behöver barn vara medvetna om sin deltaganderoll. Hart (1992) karaktäriserar deltaganderoller som icke-deltagande när barn inte är medvetna om sin roll. Istället används barn på ett manipulativt sätt eller att målen för barns involvering är alltför ambitiösa och som kan leda till att barn har en negativ upplevelse av sitt deltagande. För att barn ska engagera sig i framtida projekt är det viktigt att de får en positiv upplevelse av sitt deltagande. Det vill säga, om barn tillfrågas, som i en konsulterande roll, om sina synpunkter behöver dessa därför också beaktas även om de nödvändigtvis inte har inflytande över beslutsprocessen. Hart (1992) menar att ibland kan vuxna resonera att "målet rättfärdigar medlen", det vill säga att målet är eftersträvansvärt trots att barn förs bakom ljuset. Detta menar Hart (1992) är fel sätt att introducera barn till demokratiska processer.

Samtidigt som en positiv upplevelse av sin deltaganderoll kan fostra en vilja att vara med i framtida deltagandeprocesser, kan en samverkan mellan barn och vuxna

stärka barnens kompetens i att delta och utvecklas. Shier (2001) betonar att en samverkansprocess med barn och vuxna där inkludering av barns perspektiv är en förutsättning för ett effektivt deltagande. Kunniga vuxna eller kamrater kan stödja barns utveckling i att överbygga kunskapsluckor inom särskilda kompetensområden. Det innebär att barns deltaganderoll kan innebära att de också lär sig genom att delta. Det skulle kunna handla om att deltagandet gynnar en personlig utveckling i att samarbeta med andra men också mer konkreta erfarenheter, som att gå från att formulera en idé till verkställande. Det behöver däremot finnas en balans mellan de förutsättningar som finns för specialistkunskap kontra en stärkning av barns egenmakt för att skapa resultat som skapar hållbara städer och samhällen (Francis & Lorenzo 2002).

Vuxnas synsätt på barn och deras kompetens

En underskattning av barns förmågor kan leda till att barns deltagande begränsas till att påverka men utan en aktivt deltagande roll (Hart 1992). Det visar på vuxnas avsikt i att skydda barnen men även att de betraktar sig själva som överlägsna. Det visar på en bristande förståelse för barns potential och kan vara ett hinder för ett verkligt inkluderande deltagande. Francis & Lorenzo (2002) förespråkar den proaktiva sfären som handlar om att istället för att endast involvera barn, som i traditionella former av barns deltagande, skapa en deltagandeform som innebär att barn stärks och för vuxna att barndom, och de platser som stödjer den, återskapas. Den handlar också om att barn betraktas som barn och inte som unga vuxna, vilket medför föreställningar om att barn måste uppföra sig och delta som vuxna. Slutligen, handlar den proaktiva sfären inte om att vara nostalgisk om barndom utan att återskapa barndom genom olika sätt för att planera och designa för att återskapa barndom. Denna sfären har starka kopplingar till den rörelse som pågår för skapandet av hållbara städer och samhällen, där barns perspektiv inkluderas. Den proaktiva sfären har däremot begränsningar i sitt förhållningssätt då planerare och designers kan behöva ha specialistkunskap för att arbeta inom den.

I den *romantiska sfären*, där barn beaktas som planerare eller futurister, tas barns perspektiv och tankar om framtiden på allvar (Francis & Lorenzo 2002) Det visar

på en respekt för barns förmåga att tänka och planera för framtiden. I den *rättighetscentrerade sfären* ses barn som medborgare med egna rättigheter där deras deltagande är en del av deras medborgliga rättigheter. I den *proaktiva sfären* sker en maktförskjutning, som innebär att barn inte bara ses som mottagare av beslut utan som innehavare av en aktiv roll i planeringsprocessen. Det betonar vikten på att skapa platser och samhällen som stödjer och främjar barns utveckling och välbefinnande. På så sätt skiftar barnperspektivet från att barn innehar en förmåga att planera, till att ha rätt till att delta i planeringsprocesser, till att, som i den proaktiva sfären, faktiskt delta i planering för att forma miljöer som är hållbara. Däremot kan den bild av deltagandet som projiceras vara falsk då den inte överensstämmer med det verkliga utförandet. Arnstein (1969) menar att substitut för genuint deltagande är när bilden av medborgardeltagandet som projiceras är falsk då det faktiska objektivet är att möjliggöra för makthavare att ”utbilda” eller ”bota” deltagarna. Utifrån ett barnrättsperspektiv innebär det att barn inte närmas på deras villkor med förståelse för deras perspektiv. Barns erfarenheter och synsätt skulle inte vara i fokus.

4.2. Resultat av intervjuer med aktörer

Deltagandeprocessens träffar

Deltagandeprocessen som har undersökts har bestått av tre träffar som har utspelat sig under 14 veckors tid. Deltagandeprocessen betraktas inte som avslutad då det finns en tanke om att ha ett återkopplingstillfälle längre fram.

Under det första tillfället den 9/12/2022 möttes planarkitekten, klimat- och miljöstrategen samt pedagogen på skolan samt den deltagande skolklassen. Planarkitekten och klimat- och miljöstrategen presenterade sig själva, barnen introducerades som deltagare till deltagandeprocessen och fick bakgrundsinformation till syftet om hållbarhet i planering genom att klimat- och miljöstrategen förklarade de Globala målen. De deltagande barnen fick sedan i

uppgift att diskutera de olika målen, exempelvis vilket globalt mål de upplevde vara viktigast.

Bild 1: Två deltagare på planområdet under platsbesök (Wennström 2024)

Under det andra tillfället den 12/1/2023 besökte planarkitekten, klimat- och miljöstrategen samt pedagogen planområdet tillsammans med de deltagande barnen. Barnen fick i uppgift att markera på en karta de saker de upplevde var viktiga på platsen och uppmuntrades att utforska platsen, exempelvis genom lek. I det sista skedet av tillfället så berättade klimat- och miljöstrategen om olika naturvärden som finns på planområdet idag, enbart i utbildningssyfte.

Bild 7: Deltagare på planområdet under platsbesök (Wennström 2024)

Under det tredje tillfället den 17/3/2023 var planarkitekten, affärsutvecklaren, pedagogen samt en arkitekt som har arbetat med strukturplanen för planområdet närvarande på fysiskt möte på skolan. Barnen fick då höra om hur bygg- och planeringsprocessen fungerar med fokus på hur man som medborgare kan påverka. I det andra skeendet av tillfället hölls en modellworkshop, där barnen delades in i grupper och fick i uppgift att gestalta sina idéer för planområdet genom att bygga fysiska modeller. Till sist fick barnen presentera sina modeller.

Barnen fick även arbeta med ett Green-screen projekt, där de intervjuade varandra kring hur de föreställer sig att Borgeby ser ut år 2080.

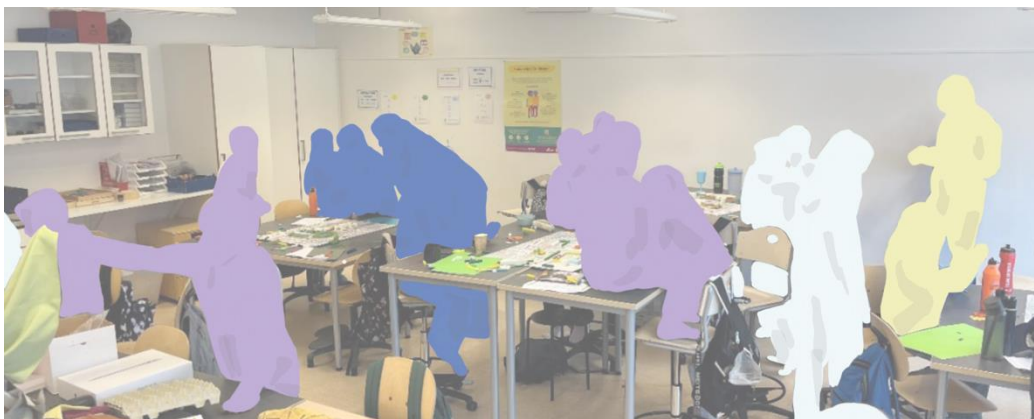

Bild 8: Deltagare och aktörer under modellworkshop (Wennström 2024)

Start och initiering

Deltagandeprocessen initierades av planarkitekten, som är planhandläggare i detaljplanen, som hade observerat spår av barns aktiviteter på området samt noterat att det fanns en skola i området. En aktör berättar *”främst så har man väl ställt sig alltså frågan vad är det vi vill ha reda på? eller varför vill vi ha den här dialogprocessen?”*. Det fanns förningar om att det kunde finnas andra, dolda, värden på platsen och att det därmed fanns anledning att involvera barn för att få en djupare förståelse för området och som en aktör uttrycker det som att *”i början kände jag att det handlade väldigt mycket om för mig att jag skulle få lära känna området ur barnens perspektiv”*. Syftet med deltagandeprocessen handlade om att försöka förstå området ur barns perspektiv men samtidigt erbjuda de deltagande

barnen en lärorik upplevelse. Klimat- och miljöstrategen förstärker denna syn genom att understryka behovet av att aktivt ta in barns röster om just deras användning av olika miljöer för att undvika antaganden och istället skapa en förståelse utifrån barns perspektiv om vad som är viktigt att bevara nära miljöer omformas. Planarkitekten påpekar behovet av en barnkonsekvensanalys i planeringsprocessen för att identifiera de huvudsakliga frågorna i ett projekt och dess påverkan på barnen, vilket i sin tur styrde hur barnen skulle inkluderas i deltagandeprocessen.

I deltagandeprocessen med barnen användes ett uppsökande tillvägagångssätt, vilket innebar att processen kom till barnen och inte tvärtom. Planarkitekten förklarar att genom att aktörerna bakom deltagandeprocessen själva tog initiativet att komma till barnen, föll valet naturligt på skolan som en lämplig miljö. På så sätt sökte de sig till barnens vardagliga miljö. Förfrågan om deltagande riktades till pedagogen, därmed skolklassen, och skickades ut till flera skolor av Lomma kommun. Beslutet att involvera åldersgruppen, vilket omfattade skolklassen i fjärde årskurs, baserades på råd från externa experter om barndialoger. Åldersvalet gjordes med hänsyn till barnens förmåga att agera självständigt, vilket var särskilt viktigt för aktiviteter såsom besök på planområdet. Att använda ett uppsökande tillvägagångssätt där deltagandeprocessen tar plats i skolmiljö visar tecken på att barns behov och förutsättningar har beaktats i utformningen av deltagandet.

För att integrera barns perspektiv i detaljplanen och ge möjlighet för lärande inom samhällsplanering, bjöds olika aktörer in som fram vikten av att integrera barns perspektiv i planeringen. I och med en initiering av deltagandeprocessen visades en vilja på att ta barns rättigheter på allvar genom att inkludera barns perspektiv och skapa miljöer som tar hänsyn till barn. Aktörerna var dels kopplade till skolan och dels kopplade till samhällsplanering som utifrån sina roller, besitter olika expertis och yrkeskunskap. De olika aktörerna hade olika anledningar till varför de ville vara involverade i projektet men alla hade ett intresse av att berika deltagandeprocessen med sina egna perspektiv för att också förbättra planeringen och barnens kunskap.

De olika aktörerna såg olika möjligheter och utmaningar i sina verksamheter samt i detaljplanearbetet genom att ha en deltagandeprocess med barn. Samtidigt som det fanns en strävan i att inkludera barns perspektiv på planområdet, lyfter pedagogen vikten i att deras deltagande också skapar möjligheter för att lära sig om samhällsbyggnadsprocessen. Det stöds av pedagogen och skolans rektors syn på deltagandeprocessen, som såg en möjlighet i att integrera den i läromålen. Samtidigt kan andra skolor ha sett åtagandet som en utmaning utifrån deltagandeprocessens omfattning. Klimat- och miljöstrategen delar med sig av sina erfarenheter av dialog i skolmiljö, där utmaningen handlade om att ta tid från lektioner. Deltagandeprocessens integrering med läromålen säkerställde att barnen kunde mötas på ett effektivt och engagerande sätt, vilket främjade både deras deltagande och lärande. Affärsutvecklaren lyfter ett annat perspektiv, som belyser att en förståelse för barns perspektiv på planområdet kunde hjälpa byggföretaget JM att möta framtida kunders behov, som till viss del riktar sig mot familjer med barn. I diskussionen om utvecklingen av barnvänlig samhällsbyggnad kan det viktigt att belysa hur utbyte av kunskap och perspektiv mellan olika aktörer kan förbättra planprocessen. Affärsutvecklaren kompletterar dessa tankar med om den goda samarbetsviljan mellan kommunen och byggföretaget, vilket har underlättat skapandet av en gemensam målbild för detaljplanen.

Förberedelser

Varje aktör bidrog med egna insikter som tillsammans kan skapa en bredare förståelse och en effektivare dialog. Utifrån deltagandeprocessens syfte planerades träffar där fas och innehåll skulle skapa de rätta förutsättningarna för barnens och aktörernas deltagande. Planarkitekten satte agendan för processen, och med ett perspektiv som utgår från detaljplanen, kunde ställa relevanta frågor och styra diskussionens i rätt riktning. Affärsutvecklaren, som representerar byggföretagets intressen, var också benägen att processen skulle vara i linje med detaljplanens riktning då de som markägare som skall bygga bostäder på planområdet. Klimat

och miljöstrategen och affärsutvecklarens roller gav processen möjlighet till god förankring i miljömålen och en genomförbarhet på projektnivå.

Pedagogens roll bidrog till att tidigt ge input i hur processens träffar och aktiviteter kunde anpassas till att bemöta barnens behov och nivå. Genom pedagogens närvaro skapades förutsättningar för en förståelse hos barnen, då pedagogen avsåg att göra tekniska och ekonomiska frågor mer begripliga och relevanta för barnen som deltar i deltagandeprocessen. Genom att anpassa språket och kontextualisera diskussionerna till barnens nivå, hjälpte pedagogen med att skapa en bro mellan vuxenvärldens planer och barnens erfarenheter och förståelse.

Med de olika perspektiven främjades en ömsesidig förståelse mellan olika parter, och som förankrades i detaljprocessen, som kunde möjliggöra en djupare förståelse för barns perspektiv. Aktörerna belyser dels vikten av en ömsesidig förståelse mellan olika parter, som kräver en pedagogisk expertis, men också att barnen är välinformerad utifrån att de får lära sig om planering och hållbarhet. Det visar på att en vilja att skapa goda förutsättningar för barns deltagande är meningsfullt.

Genomförande

Aktiviteterna pendlar mellan att informera och ta in barns perspektiv, där barnen ges tillfällen att uttrycka åsikter. Med en flexibel struktur och välanpassad vägledning, kan barns förståelse och deltagande understödjas. Pedagogisk expertis, anpassning till barns behov och förkunskaper, samt engagemang från alla aktörer sägs kunna skapa förutsättningar för en miljö där barn kan utforska och lära sig om samhällsbyggnad på ett lekfullt och kreativt sätt.

För att uppfylla dialogens syfte ansågs det finnas behov av både relationsbyggande och introducering till samhällsbyggnadsprocessen för barnen. I den inledande fasen för deltagandeprocessen är fokus på en introduktion som är tydlig och inbjudande för att barnen skulle kunna känna sig bekväma och förberedda, och därmed lägga en grund för förtroende och öppenhet. Under

introduktionstillfället presenterade sig planarkitekten och klimat- och miljöstrategen och introducerade de Globala målen samt förklarade syftet med barnens deltagande. På så sätt skulle barnen kunna skapa en förståelse för vad som förväntades av dem under deltagandeprocessen. Introduktionstillfället kan också ses som en uppvärmning inför kommande tillfällen genom att barnen fick tillfälle att delta aktivt genom övningar där de fick exempelvis diskutera de Globala målen, och välja vilket mål som de ansåg viktigast. Klimat- och miljöstrategen lyfter fram hur detta tillvägagångssätt hjälpte till att hålla barnens intresse levande genom att aktiviteterna anpassades till deras kunskapsnivå.

Under deltagandeprocessens träffar observerades hur lek och skapande kunde ge möjliga verktyg för engagemang och inläring bland barnen. Genom att navigera från fysiska miljöer till modellbyggande, gavs barnen möjlighet att uttrycka sina idéer och lära sig om samhällsbyggnad på ett lekfullt och kreativt sätt, vilket visar på vikten av att ge barn utrymme och resurser för att utforska och skapa. Under modellworkshopen beskriver en aktör att det var intressant att se ”...*vilka element var det som kom plats först? Vad tyckte de var viktigast?*”.

Vägledning och struktur

För att barnen skall kunna engagera sig fullt ut och förstå sin roll i processen betonas vikten av att de är insatta i den bakomliggande kontexten. Affärsutvecklaren beskriver att genom att ge barnen förkunskap, med en lagom mängd teori, kan barnens praktiska utförande av uppgifter understödjas vilket kräver en väl förberedd deltagandeprocess. En kombination av pedagogisk expertis, som kan underlätta barnens förståelse av informationen, i en flexibel struktur, som anpassas efter barnen men som också har tydliga ramar, kan barns deltagande bli produktivt och tydligt.

En välbalanserad vägledning och struktur i deltagandeprocessen beskrivs vara en möjligtvis avgörande faktor. Planarkitekten betonar vikten av att vägleda deltagarna på ett sätt som ger dem lämplig förkunskap om ämnet och skapar en balans mellan att vara tillräckligt öppen för spontanitet och tillräckligt strukturerad

för att undvika ”låsningar” i utförande. Klimat- och miljöstrategen styrker detta genom att betona behovet av en balans mellan öppenhet och styrning under träffarna. En miljö där barnens egna tankar och åsikter får framträda är bra men det behöver också ske inom en effektiv och tidsbegränsad ram för att också skapa en tydlig avgränsning. Det är viktigt att barnen får utrymme att utforska ämnet utan att känna sig begränsade, samtidigt som det behövs en tydlig ram för att inte deltagandeprocessen inte ska bli för ostrukturerad.

Pedagogen understryker själv betydelsen av att ha en pedagog närvarande under aktiviteterna. En pedagogs närvaro möjliggjorde en tydligare hantering av gränser och hjälpte till att hålla fokus på rätt saker, vilket kan vara svårare att uppnå om inte en pedagogisk expert är närvarande för att ge stöd och vägledning. Affärsutvecklaren belyser utmaningar med att förklara plan- och byggprocessen på ett begripligt sätt då den är invecklad, även för vuxna, och strävade efter att lyfta fram den demokratiska aspekten: hur barnen som medborgare kan påverka. Det lades stor vikt vid att alla barn skulle känna sig hörda och förstådda, vilket kräver att de ansvariga är skickliga i att förmedla och ta in information på ett pedagogiskt sätt.

Tillsammans visar aktörernas svar att stor vikt läggs i god vägledning för att forma en effektiv och givande deltagandeprocess med barn. För att effektivt förmedla kunskap och förståelse genom samtal med barn uttrycks ett behov av en kombination av expertkunskap, pedagogiska färdigheter och anpassning till barnens förkunskaper och nivå. Genom personernas iakttagelser i processen kan vikten av dialog som ett verktyg synliggöras. En kombination av pedagogisk kompetens, anpassning till barnens behov och förkunskaper kan skapa en grund för djupare förståelse och engagemang.

Engagemang

I genomförandet av deltagandeprocessen är det gemensamma engagemanget som beskrivs av inblandade aktörer en betydande faktor för processens framgång. Pedagogen belyser hur barnens höga engagemang under hela genomförandet inte

bara var en produkt av deras egen entusiasm, utan även påverkades av de övriga aktörernas engagerade inställning. En aktör beskriver att ”*allting som vi gjorde var så här barnkärt liksom*” och att det fanns en noggrannhet i att ”*alla skulle bli hörda*”. Affärsutvecklaren såg deltagandeprocessen som en möjlighet att dela med sig av sin passion och kunskap inom bygg- och samhällsutveckling. Genom att berätta om sitt arbete strävade affärsutvecklaren efter att inte bara informera utan också eventuellt inspirera barnen. Denna dynamik förstärktes av nya och intressanta händelser skedde under processens gång, vilket hjälpte till att hålla barnens intresse vid liv. Planarkitekten understryker betydelsen av pedagogens engagemang i processen och att det är särskilt viktigt eftersom andra aktörer ofta kan sakna den auktoritära relation som kan krävas för att skapa lyhördhet och genuint intresse hos barnen.

Återkoppling och medskick

Återkopplingstillfällen i deltagandeprocesser beskrivs av aktörerna vara kritiskt för att bibehålla barnens engagemang och förtroende i planeringsprocesser. Detta steg kan vara avgörande för att säkerställa att barnens röster inte bara hörs utan också beaktas. Det finns en avsikt i att hålla återkoppling vid ett senare tillfälle där den färdiga produkten kan diskuteras med barnen. Att peka på vilket inflytande barnens deltagande har haft i planeringen av det nya bostadsområdet beskrivs därför inte heller, utan istället förs en generell diskussion kring återkoppling av deltagande samt barnvänligt samhällsbyggande. Klimat- och miljöstrategen påpekar de praktiska utmaningarna med ett återkopplingstillfälle: Att samla barnen för återkoppling kan vara svårt, särskilt eftersom detta ofta sker långt efter att de initiala idéerna samlats in, vilket kan vara uppemot ett år senare. Dessutom betonas vikten av att vara tydlig med förväntningarna vid återkopplingstillfällena.

Syftet med deltagandeprocessen, som bland annat handlar om att skapa en förståelse för barns perspektiv på planområdet, kan, som andra former av deltagandeprocesser med barn, resultera i olika typer av resultat. Affärsutvecklaren påpekar att deltagandeprocesser med barn inte nödvändigtvis behöver resultera i

direkt strukturerade förändringar utan kan bidra till en ökad insikt och förståelse i syfte att utveckla områden med barns framtida behov i åtanke. Planarkitektens betonar att genom att ha en dialog med barn kan barns behov tas med och prioriteras i utvecklingen av områden för att säkerställa att deras perspektiv beaktas på ett meningsfullt sätt. Pedagogen bygger vidare på detta genom att lyfta fram att det skulle kunna vara värdefullt att på ett konkret sätt visa vilka av barnens idéer som tagits med i utförandet. Genom att ge exempel på hur barnens input har integrerats, understryker pedagogen hur viktigt det är att barnen ser att deras åsikter har haft en faktisk påverkan.

Denna ökade medvetenhet om barns perspektiv hos de involverade parterna kan vara viktig för att skapa mer inkluderande och barnvänliga miljöer. För att främja ett barnvänligt samhällsbyggande betonar samtliga intervjudeltagare betydelsen av att aktivt inkludera barn i planeringsprocesser. En aktör belyser att *”för om man bara går ut och frågar, för vad man använder ett område till, så får man ju inte in barns röster så ofta”*.

För att främja en barnanpassad samhällsplanering framhåller klimat- och miljöstrategen vikten av en deltagandeprocess där även små justeringar i genomförandet av projekt kan leda till ökad trivsel för barnen. Klimat- och miljöstrategen understryker vikten av att etablera kontinuerliga barndialoger och ungdomsråd för att lyssna på deras åsikter och behov, som kan ge barnen en direkt kanal för inflytande. Denna åsikt kompletteras av affärsutvecklaren som framhåller behovet av att kunna inkludera barn i dialog och planarbete på ett tydligt sätt. Planarkitekten utvecklar vidare och förespråkar att barn bör behandlas som fullvärdiga medborgare, vilket innebär att deras deltagande inte bara begränsas till särskilda barnfokuserade evenemang utan att de inkluderas bredare i olika sammanhang, till exempel vid tillfällena för *”öppet hus”*. Denna idé förstärks av pedagogen som framhåller att barns intressen bör beaktas genom skapandet och planeringen av attraktiva miljöer för barn, såsom lekplatser, vilket också tar hänsyn till familjers varierande behov beroende på barnens ålder.

4.3. Resultat från intervjuer med deltagande barn

Utforskning och utformning

Barnen beskrev sitt deltagande utifrån de olika träffarna och de moment som engagerade barnen på olika sätt. Fysiska och kreativa moment, så som modellbyggande och platsbesök, gav fokus på rumsliga aktiviteter, vilka innehöll både utforskning utomhus samt genom kreativt byggande. Utforskning och utformning av sin omgivning var centrala aspekter i deras berättande. Barnen visade intresse för naturen genom att observera och reflektera över dess värden och utmaningar samtidigt som de engagerade sig i att planera och gestalta.

En grupp berättade om platsbesöket: *”Vi fick vandra och springa i skog och på ängar och även mäta delar av marken”*, som en annan grupp kompletterar med: *”Vi letade faktiskt också efter skräp och drack chokladmjolk”*. Vikten av platsens betydelse och värden utforskades och barnens berättelser under vistelsen visar en koppling till de globala miljömålen. En grupp berättar *”Vi fick lära oss om utgrävningar och hur det kommer påverka mullvaden som bor här”*, där vi ser barnens fokus på naturvärde i dialogen. Andra grupper berättar om andra egna observationer i naturen som iakttagelsen *”Vi såg en svamp såg ut som en ost”*. Barnen berättade om att kartor användes för att navigera och tänka på hur de önskade att planera området.

Barnens beskrivning av sitt deltagande under modellworkshopen fokuserade på hur de fick bygga, med bland annat klossar, för att planera området: *”Vi fick använda klossar för att bygga, ett 300 m stort köpcentrum byggde vi”*. Intresset för utvecklingen av området fanns då en annan grupp såg framför sig att *”Det känns som vi bygger en liten miniatyr-stad”*, för att senare få presentera sina framtagna modeller till hela klassen.

Roligt eller tråkigt?

Barnen beskrev hur de upplevde att det fanns en varierande grad av hur roligt det var att delta och deras engagemang i de aktiviteter som var planerade eller spontana, där faktorer som frihet, lek och aktivitetens natur var avgörande. Friheten att utforska och leka utan övervakning av vuxna upplevdes som roligt. Dessa ögonblick av spontanitet och självbestämmande kan ha bidragit till en positiv känsla av deltagandet. Samtidigt framgår det att även små detaljer, som att dricka varm chokladmjölk och äta kakor, kan bidra till barns positiva upplevelse av aktiviteterna. Aktiviteter som involverade kreativitet och samarbete, som att bygga modeller, framhövdes som särskilt roliga. Kanske gav det möjlighet till barnen att uttrycka sig och arbeta tillsammans på ett sätt som stimulerade deras intresse och engagemang.

Grupperna delar med sig av sina upplevelser och intryck från tillfällena. En av uppfattningarna var: *”Att få leka på planområdet och inte behöva ha fröken efter sig var roligt”*, vilket flera andra grupper instämmer i. Där lek och frihet satte ord på den roliga känslan. Det var inte bara de planerade aktiviteterna som barnen upplevde som roliga utan även mellanrummen, *”Att få dricka varm chokladmjölk och få kakor efter platsbesöket på ängen”* gav samma känsla.

Några av grupperna berättar om att få bygga staden med hjälp av klossar var deras favorit. *”Köpcentrum och en stad i miniatyr fick växa fram och man fick jobba tillsammans, man fick göra lite som man ville”*, vilket åter igen gav en känsla av frihet. Tillsammans kan man se att tillfällenas förmåga att ge känsla av frihet i kombination med lek gav grupperna en uppfattning om att det var roligt att få delta.

Alla grupper upplevde dock inte att det var lika roligt att delta. En grupp berättar om att *”Vi tyckte inte att det var så kul aktiviteter”* men som varken kunde beskrivas mer eller att dras en slutsats kring.

Att samarbeta med andra

Barnen beskrev olika erfarenheter av sitt deltagande som handlade om samarbete. Medan vissa upplevde brister i att lyssna på andras förslag, betonade andra att det var viktigt att dela tankar och idéer. Det framkom att under modellworkshopen fungerade samarbete bra och att det fanns många intressanta förslag.

Utifrån att dela och lyssna på åsikter och tankar så beskriver barnen sin upplevelse. En grupp talar om en bristande uppmärksamhet i att lyssna på andras förslag från modellworkshopen: *”Vi lyssnade inte alltid på de andra grupperna men en annan klasskamrats förslag i modellworkshopen var väldigt häftigt”*. Andra presenterande grupper ansåg att det gick bra att arbeta tillsammans och att det var väldigt intressant att dela tankar och förslag. En av grupperna beskriver att *”Det var lätt att samarbeta, och det fanns flera idéer i modellworkshopen som vi tyckte var bra så som spa, köpcenter och café”*. Det fanns tecken på en samsyn i grupperna att olika och unika idéer gav en känsla av intresse och att samarbetet inom grupperna fungerade bra.

Insikter i bygg- och planeringsprocessen

Barnen beskrev en uppskattning för lärandeprocessen under tillfällena där de fick insikt i plan- och byggprocessen i samhället. Deras erfarenheter visar på en ökad medvetenhet och miljöaspekter och hållbarhet i planeringen genom att reflektera över de globala målen. Även om vissa idéer inte togs emot väl, betonade barnen vikten av att lära sig och förstå processen bakom.

Barnen berättade att de fick lära sig hur man bygger en stad och vad man behöver tänka på innan man bygger. Den lärande aspekten av tillfällena som utforskas vidare. En grupp berättar om *”Det fanns mullvadar på platsen som vi inte visste tidigare, och att man inte alltid kan bygga hus där man planerat”* där miljömålen

kan kopplas till planbyggnadsprocessen. Detta styrks då en annan grupp berättar *”Vi fick lära oss om att marken testas för att se om det finns gifter som är farliga”*.

Idéer blir inte alltid till verklighet, då några grupper berättar att *”Vi fick lära oss att det inte är bra att bygga ett köpcentrum på platsen men vi lärde oss mer att bygga med klossar och vad en arkitekt gör”*. Dialogen fick samsyn med barnen då en del av lärandet som beskrivs av flera grupper, är frågeställningen, hur bygger man en stad och vad behöver man att tänka på innan man bygger?

En tveksamhet och en vilja att påverka

Barnen beskrev hur de uppfattade de involverade vuxnas mottagande av deras erfarenheter och åsikter och som tyder på att det fanns en tveksamhet om de vuxna faktiskt har lärt sig något av dem. Trots detta använder barnen humor för att kommentera sina erfarenheter men även beskrevs en vilja att vuxna borde ta in barns perspektiv och låta påverka.

Barnen berättade om deras tankar kring huruvida de tänkte att vuxna hade lärt sig av barnen. Flera av barnen tvekar och berättar *”Vi är osäkra om att de vuxna har lärt sig något från oss”*, som en grupp kompletterar med *”Kanske har de lärt sig att inte döda mullvadar”*, vilket visar på barnens humor i relation till ämnet. Vidare till detta säger en grupp *”De vuxna borde lära sig att bjuda på fika”*. De viktigaste frågorna är inte alltid det som tas med i minnet men vidare tas barnperspektivet upp av en grupp, *”De vuxna borde lyssna på barn, vi kan påverka och vi kan göra mer än vad vi gör just nu”*.

Förbättringar och delaktighet

Bland barnen beskrev en mångfald av perspektiv på vad som skulle kunna förbättras för deltagandeprocessens aktiviteter. Vissa uttryckte specifika förslag, som att ta hänsyn till djur eller låta deras modellförslag bli till verklighet. Det visade på en önskan om att vara delaktiga i planeringen och att deras idéer tas på allvar.

Samtidigt visade vissa en mer allmän känsla av missnöje, där det fanns en önskan om att förbättra besöket på planområdet eller andra aktiviteter. Det uttrycktes konkreta exempel för förbättring, som att vara i skogen eller att få fler kakor.

Som en avslutande del i intervjuerna pratade vi om temat: vad som kunde vart bättre, som en grupp besvarar med att: *”Man skulle tänkt på mullvaden och vi tycker att vi skulle få bygga köpcentrumet som vi planerade tillsammans”*. Till detta så är det kanske inte är en samsyn som vi hör när en grupp berättar att *”Vi tyckte att allt kunde varit bättre, det var inte kul på ängen och vi fick inte vara i skogen, men det var kul att få med en penna hem”*. Här tycks ett narrativ vara, och som skiljer mellan grupperna i stor del, att vissa vill kunna vara i skogen och andra vill ha mer kakor. Vad som tycks dölja sig i detta är ett fokus på en koppling till fysiska ting, exempel på vad som kan vara bättre är inte vaga påståenden om frihet och rörelse. Det är pennan, kakan och mullvaden som är mest talande. I detta så finns det en önskan om delaktighet i förbättringen berättar en grupp *”Vi vill vara med och bestämma för då blir det kul på platsen i stället för att man vill åka där ifrån”*. Men i alla fall är inte en förbättring av processen alltid efterfrågad eller nödvändig då annan grupp berättar att *”Vi hade velat vara med igen”*.

5. Diskussion och slutsats

5.1. Diskussion över resultat

Inledning

Syftet med mitt arbete har varit att fördjupa kunskapen om deltagandeprocesser med barn, samtidigt som jag personligen har varit mycket intresserad av att utforska den demokratiska dimensionen av planeringen av våra landskap. Resan har varit både utmanande och lärorik, särskilt när det gällde att navigera genom förutsättningarna och målen i deltagandeprocessen i nordöstra Borgeby. När jag påbörjade projektet insåg jag snabbt att jag hade mycket att lära om hur man effektivt främjar deltagandeprocesser med barn.

Barn har precis som vuxna medborgliga rättigheter, men deras röster saknar ofta en självklar plats i demokratiska forum. De har inte samma möjlighet att uttrycka sina åsikter, vilket gör deras deltagande desto viktigare. Som en aktör uttryckte det *”för om man bara går ut och frågar, för vad man använder ett område till, så får man inte in barns röster så ofta”*. Jag såg då arbetet som en unik chans att utöka min kunskap om de tillvägagångssätt som används för att ge medborgare inflytande över de beslut som tas i planeringsprocesser. I landskapsarkitektprogrammet har jag satt mig in i hur medborgare, framför allt vuxna, kan påverka genom olika etablerade kanaler eller lokala initiativ men även fått praktisk erfarenhet genom samtal med intressenter i projekt. Det var just under dessa samtal som jag upplevde planeringsprocessen som verklig. Att i arbetet komma så nära källan som möjligt, med förstahandsinformation från involverade aktörer och deltagande barn, har känts meningsfullt för mig i min framtida yrkeskarriär.

När städer förtätas och konkurrensen om begränsade resurser ökar, är det ofta barn som drabbas hårdast. Som den inledande litteraturen visar, är det just miljöerna som är avgörande för barns behov och utveckling som minskar i takt med att städer, eller urbana områden växer. Deltagandeprocessen i nordöstra Borgeby i Lomma kommun har beskrivits av aktörerna att sträva efter att inkludera barns perspektiv i det pågående detaljplanearbetet när mark exploateras för bostadsutveckling. Som

affärsutvecklaren beskriver det så ska den nya bebyggelsen rikta sig delvis till barnfamiljer, vilket också gör det särskilt relevant att skapa miljöer för barn. Med de olika aktörerna som har deltagit i studien, kan också en inblick ges i hur den offentliga och privata sektorn samarbetar för att balansera barns intressen i planeringen.

Med en konkurrens om resurser och vikten av barnens perspektiv i planering upplevde jag ämnet som betydelsefullt att utforska. Som Bishop och Corkery (2017) beskriver, är det viktigt att betona att framtidens stad hade kanske sett annorlunda ut om just barn och unga fick vara delaktiga i att föreställa sig hur den ska se ut. Men vad behövs för att vi ska vara redo att prioritera barns behov och låta deras perspektiv forma framtiden?

Barns deltagande som nyckeln till hållbar stadsutveckling

När det gäller att skapa en hållbar framtid är barns rättigheter och delaktighet avgörande, vilket har varit kärnan i deltagandeprocessen i nordöstra Borgeby. Deltagandeprocessen har initierats efter bedömning av planarkitekten, som har agerat planhandläggare i detaljplanearbetet, att den framtida detaljplanen kan ha påverkan på barn. Bedömningen sägs ha utgått från en barnkonsekvensanalys, som har identifierat huvudfrågorna i projektet och eventuell påverkan på barn. Det betyder att barns rättigheter har bevakats och haft inflytande över utformningen av detaljplanen i nordöstra Borgeby. Det visar att Lomma kommun har förståelse för sitt ansvar att säkra barns rättigheter, även om det finns en otydlighet i hur Barnkonventionen ska omsättas i plan- och byggarbete (Boverket 2020).

I arbetet med att ta fram detaljplanen har samarbetet mellan kommunen och byggföretaget, som även är markägare, spelat en avgörande roll i att skapa miljöer som fyller barns behov och intressen. Även om både kommunen och byggföretaget har ansvar över att barns rättigheter säkras i detaljplanearbetet, är det kommunen som bär det huvudsakliga ansvaret (Nordström & Wales 2019). Affärsutvecklaren beskriver att kommunen och byggföretaget, som affärsutvecklaren representerar,

har arbetat efter en gemensam målbild med en god vilja att samarbeta. Båda parter har starka incitament till att den nya bebyggelsen medför en miljö som har en positiv påverkan på barn. I kommunens fall handlar det om att öka kommunens invånarantal för att skapa ett bredare underlag för service och kollektivtrafik på ett sätt som främjar en robust och hållbar utveckling (Lomma kommun 2024a). Det betyder att den nya detaljplanen förhåller sig till Lomma kommuns hållbarhetsmål, däribland ekonomiska incitament som även byggföretaget delar: att bebyggelsen på ett eller annat sätt medför en ekonomisk vinning. Om det hade varit en dissonans gällande målbilden hade det kunnat finnas risk för alltför mycket kompromissande i samarbetsprocessen. Samtidigt är det precis detta samarbete som kan leda till en välbalanserad och hållbar stadsutveckling där både offentlig och privat sektor bidrar till goda livsmiljöer i linje med Politik för gestaltad livsmiljö (Arkdes 2020).

Att involvera barn i en deltagandeprocess för detaljplanearbetet i nordöstra Borgeby är inte begränsad till att enbart stärka barns rättigheter utan kan även vara en kraftfull strategi för att säkerställa en hållbar framtid. Genom att erkänna barn som viktiga aktörer i stadsplaneringen kan vi skapa miljöer som inte bara tillgodoser vuxnas behov, utan även talar direkt till barns unika intressen och krav.

De aktörer som har tillfrågats är eniga om att barns deltagande kan leda till att den kommande detaljplanen resulterar i en miljö som tilltalar barn. Även Hart (1992) och Francis och Lorenzo (2002) betonar de möjligheter som finns med att betrakta barn som kapabla planerare: genom att planera och designa för barns uppväxttid. Samtidigt är det viktigt att tillägga att barnvänliga miljöer inte enbart tilltalar just barn utan också kan fylla andra gruppers behov. Barn skiljer sig inte från andra människor gällande de generella egenskaperna de söker i sina miljöer, så som tillgängliga grönområden eller rena gator (Arup 2017, se Brown et al. 2019). De deltagande barnen beskrev ett intresse för andra levande ting än sig själva vilket visar på ett tänkande som inte enbart har utgångspunkt i sina egna behov. En plats för barn kanske därför också samtidigt kan vara en plats för andra även om det finns en trend av att miljöer för barns behov och intressen minskar.

Eftersom vi pratar om en möjlighet till påverkan väcks betydelsen och frågor om barns inflytande samt ansvar över beslut i samhället då det kanske finns en gräns för mycket ansvar barn bör ha i planeringsprocesser. I omfattande projekt som innebär stora förändringar kan barn påverkas i högre utsträckning, vilket innebär att det är allt viktigare att få in barns perspektiv men som också kan resultera i ett större ansvar hos gruppen. Sådana projekt tenderar dessutom att pågå i en längre tid. Då barn är en grupp som är bunden till att omfatta ett tidsspänn på 18 år, blir det en fråga om ett generationsstänk: barn i sådana projekt kanske inte har inflytande över sin barndom utan andras.

Engagemang och intresse

Deltagandeprocessen är ett exempel på hur engagemang från olika aktörer från respektive verksamhet och deltagande barn kan bidra till att processen startas upp och medföra en djupare förståelse och intresse. Deltagandeprocessen är utformad efter plan- och byggprocessens skeden vilket möjliggör att varje aktör kan bidra med sitt unika perspektiv utifrån verksamhet och yrkeskunskap.

I planeringsfasen för deltagandeprocessen har olika aktörer med olika roller bjudits in och intervjuats i studien, bortsett från en arkitekt som arbetar med designen av bebyggelsen. De olika aktörernas roller är både inom den offentliga och privata sektorn, med olika förhållningssätt till detaljplanearbetet samt olika relation till de deltagande barnen. Planarkitekten har fokuserat på att se till att diskussionerna är relevanta för detaljplanen. Samtidigt har klimat- och miljöstrategens bredare perspektiv bidragit till att se till att kommunens långsiktiga hållbarhetsmål inte tappas bort. Affärsutvecklaren, som är representant för byggföretaget, har engagerat sig i att deltagandeprocessen är i linje med detaljplanens riktning och framtida kunders behov. Pedagogerna har tillfört ytterligare en dimension genom att stödja processen med pedagogisk expertis, vilket har varit avgörande för att främja en ömsesidig förståelse mellan vuxna och barn.

Genom att förankra deltagandeprocessen i plan- och byggprocessens olika skeden kan varje aktör bidra med sina insikter från sin respektive expertis, vilket i sin tur kan berika den gemensamma dialogen. Det gäller såväl i planeringen av deltagandeprocessen, där olika uppsättningar av aktörer har deltagit, som i utförandet, där olika aktörer har medverkat under olika mötestillfällen. De olika aktörerna beskriver därmed ett eget ansvar i att tillföra ett engagemang i deltagandeprocessen för att uppmuntra barnen till ett aktivt deltagande. Affärsutvecklaren beskriver exempelvis att personen ville dela sin passion för bygg- och samhällsutveckling. Planarkitekten framhäver även en flexibel struktur som innebär att det planerade utförandet ändras i relation till input från aktörer eller gemensamma erfarenheter under processens gång. Deltagandeprocessen hålls på så sätt relevant till både plan- och byggprocessen men också efter hur de deltagande barnen responderar under mötestillfällena.

Under deltagandeprocessen har de deltagande barnen aktivt engagerats i plan- och byggprocessen genom att få förkunskap från aktörer och praktiskt utövande. Detta tillvägagångssätt kan ge barnen en djupare förståelse för hur man planerar, reglerar och genomför projekt för mark och bebyggelse, och ger dem chansen att själva uppleva och bidra till sådana projekt. Genom att aktivt ”prova på” denna viktiga samhällsfunktion genom olika övningar kan barnen inte enbart få insikter i komplexa processer, utan också värdefulla erfarenheter som kan forma deras framtida engagemang som medborgare. Även skolan och pedagogen såg möjligheter med att integrera i deltagandeprocessen i läroplanen, vilket också betyder att övningar i deltagandeprocessens förhåller sig till skolämnen, vilket ytterligare kan göra att deltagandeprocessen kommer nära barnens förutsättningar.

De olika verksamheterna som är involverade i deltagandeprocessen är Lomma kommun, närmare bestämt samhällsbyggnadsförvaltningen och skolan där den deltagande skolklassen går, samt byggföretaget. Engagemanget inom dessa verksamheter styrs av deras unika förutsättningar och det specifika projektet, som i det här fallet handlar om deltagandeprocessen i nordöstra Borgeby. Shier (2001) betonar vikten av att matcha ”rätt” engagemang till rätt nivå av barns deltagande,

vilket leder till olika grader av inflytande. Det innebär att möjligheter för barns deltagande uppstår när de ansvariga inom verksamheten är villiga och är förmögna att arbeta på en överenskommen nivå. Barnens deltagande är därmed starkt beroende av det engagemang och resurser som finns inom projektet. Det är inte alltid alla nivåer av deltagande som är möjliga eller lämpliga, beroende på projektets omfattning och resurser. Utan det aktiva engagemanget från de involverade verksamheterna kanske deltagandeprocessen inte hade tagit samma form eller ens blivit av. Det påminner oss om att engagemang är mer än bara ett åtagande; det är en förutsättning för att skapa verkligt inflytande för barnen i dessa processer.

Deltagandeprocessen i nordöstra Borgeby illustrerar hur viktigt det är att involvera barn i planeringsprocesser. De deltagande barnens egna röster, som när de uttryckte *”Vi vill vara med och bestämma för då blir det kul på platsen i stället för att man vill åka därifrån”*, visar inte bara en stark önskan om att bli hörda, utan också deras behov av att ha verkligt inflytande. Denna önskaspeglar en djupare förståelse hos barnen för att deras delaktighet kan forma miljöer som bättre tillgodoser deras specifika behov och intressen – en av de centrala målsättningarna för detaljplanearbetet.

Även om detaljplanen ännu inte är färdigställd, och därmed effekten av barnens deltagande ännu inte kan utvärderas fullt ut, visar processen en potential i att inkludera barns perspektiv. Det är inte bara en fråga om rättigheter, utan också om att skapa platser som barnen själva kan känna stolthet och glädje över. Vid det första mötet fick barnen en introduktion till både deltagandeprocessen och diskutera Agenda 2030:s globala mål för en hållbar utveckling. Genom att knyta dessa globala mål till deras egna sammanhang och möjliggöra för barnen att aktivt delta i planeringen för planområdet, förankras begreppet hållbar utveckling på ett konkret och meningsfullt sätt i deras egna liv och hemkommun. Detta tillvägagångssätt har troligtvis inte bara ökat deras egna engagemang för hållbarhetsfrågor, utan också gett dem en plattform för att reflektera över hur de själva kan bidra till en bättre framtid genom diskussion och insikt.

Samtidigt som det är viktigt att skapa miljöer som är för barn och att barn utövar sin påverkan som medborgare, kan deltagandeprocesser, där barn är med och formar sin omgivning, leda till en utveckling av barnens relation till sin närmiljö. Rasmussen (2004) beskriver konceptet *barns platser* som platser barn har skapat genom att besöka platsen flera gånger och har format den, vilket ger platsen en särskild betydelse för barnet. På så sätt skulle deltagandeprocesser med barn, där de har inflytande över beslut kunna leda till att barn knyter an till sin omgivning förutsatt att de också har besökt platsen. Barnen som har deltagit i deltagandeprocessen i nordöstra Borgeby går i en skola i närheten av planområdet och kan därför redan vara bekanta med platsen. Det finns en potentiell kraft i deltagandeprocesser i att skapa en relation med barn och deras närmiljö genom att låta dem vara med och skapa platser som är värdefulla för dem själva.

Förståelse för barns perspektiv

Begreppet barns perspektiv kan beskrivas som ”det som visar sig för barnet”, vilket innefattar deras unika erfarenheter, intentioner och uttryck för mening (Johansson 2003). För att verkligen förstå barns perspektiv krävs det att vuxna sätter sig in i barnens livsvärld och ser världen genom deras ögon. Vuxna behöver därför ha en förståelse för innebörden av barns perspektiv när barn deltar i deltagandeprocesser som påverkar deras närmiljö och framtid.

Under deltagandeprocessen betonade barnen vikten av att få utforska planområdet på deras eget sätt och att kunna uttrycka sin kreativitet, särskilt under modellworkshopen. Denna frihet i att skapa och utforska är inte bara något som barnen uppskattade, utan utforskning är också viktig del av deras utveckling (Jansson et al. 2016). Särskilt är offentliga grönområden och varierande miljöer som är anpassade för barn med god rörelsefrihet viktiga för att stimulera till lek och utforskning, som beskrivit i den inledande litteraturen.

För att barnen ska känna sig bekväma och intresserade av att delta i deltagandeprocesser behövs det byggas starka relationer tidigt i processen. En atmosfär där barn känner sig hörda och sedda, även när deras idéer utmanar konventionella tankegångar, är viktigt för att de ska uppleva att deras deltagande sker på deras villkor. När aktörerna beskrev syftet med barnens deltagande framhölls vikten av att förstå barnens perspektiv samtidigt som det fanns en önskan om att barnen skulle förstå deras synsätt: varför projekt behöver vara hållbara och genomförbara för samhällsutvecklingen.

En central fråga i deltagandeprocessen är hur man kan balansera mellan att ge barnen frihet i att uttrycka sina egna idéer och samtidigt ge dem den vägledning de behöver för att deras deltagande ska vara produktivt. För mycket styrning kan hämma barnens kreativitet, medan för mycket frihet kan leda till otydlighet och bristande ansvarstagande. När barnens deltaganderoll är mer kreativt återhållsam kanske barnens uttryck påverkas men samtidigt behöver barnens deltagande ske inom projektets ramar för att kunna tas med i processen. Det visar på att det är viktigt att ha rätt deltagande roll för det förväntade inflytande barn skall ha. Klimat- och miljöstrategen tar dessutom upp att ett vanligt problem i deltagandeprocesser är att processen tar tid från lektioner, vilket reflekterar att skolor kanske inte är beredda att deltagandeprocesser pågår under en längre tid. Det är genom ett främjande av kreativitet som kanske nya, oväntade insikter och lösningar kan formuleras.

Pedagogisk expertis spelar en viktig roll i att främja förståelsen mellan vuxna och barn i deltagandeprocesser. I den bästa av världar, enligt Francis och Lorenzo (2002) handlar barns roll som planerare inte enbart om barnens förmåga och rätt till att delta, utan också att barn stöts i sitt deltagande. Stöttning som kan ske genom specialistkunskap från vuxna och kamrater på ett sätt som också stödjer barns autonomi. Genom att integrera specialistkunskap från pedagoger kan, som pedagogen själv uttrycker det, fokus hållas på rätt saker, vilket kan vara svårare att uppnå om inte en pedagogisk expert är närvarande för stöd och vägledning. Detta ökar chansen att barns perspektiv blir förankrat i plan- och byggprocessen och att

deras röster också hörs. Det är däremot viktigt, som planarkitekten påpekar, att styrningen inte är för dominant, vilket kan resultera i att barns deltagande enbart formas efter vuxnas vilja. Går det att ge barn friare tyglar i deltagandeprocesser utan att förlora fokus och kompetens? Barn kan uppnå sin fulla potential av sitt deltagande i ett samspel med andra barn och vuxna, vilket också de deltagande barnen uttrycker till viss del. Medan en grupp uttrycker att det var ibland svårt att lyssna till andras idéer, som under presentation av modeller under modellworkshopen, var det flera andra som återgav exempel på andra grupperns förslag för planområdet.

De deltagande barnen uttrycker ett tvivel huruvida de vuxna verkligen lyssnat på deras idéer och som belyser vikten av återkoppling i deltagandeprocesser. Ett återkopplingstillfälle ger barnen möjlighet att se hur deras synpunkter har påverkat beslut, vilket är avgörande för att bibehålla deras förtroende och engagemang. Om barn inte upplever att deras idéer tas på allvar, finns det en risk för att deras deltagande reduceras till en form av lek snarare än verkligt inflytande. Om det finns en ambition att barn ska delta på ett visst sätt, men avsaknad av viljan eller rätt förutsättningar för att fullfölja ett sådant deltagande, finns det risk för att deltagandet inte är, som Arnstein (1969) beskriver, genuint. Arnstein (1969) menar att ett deltagande som inte är genuint innebär att barns synpunkter inte ger det tilltänkta inflytandet, som Hart (1992) menar kan resultera i att barn får en negativ upplevelse av sitt deltagande. Det som lovas behöver också ”ge frukt” för att respektera barns deltagande.

Att inkludera barns perspektiv i planeringsprocesser är mer än att bara ge dem en röst; det handlar om att verkligen lyssna och ta hand om de idéer som uttrycks. Som en av grupperna med barn uttryckte det: ”Vuxna borde lyssna mer på barn än vad de gör idag”. Denna insikt påminner oss om att den verkliga förändringen börjar när vi erkänner barns perspektiv som lika värdefullt som vuxnas, och när vi arbetar för att skapa processer där barns röster inte bara hörs, utan också påverkar.

5.2. Slutsats

Vilka lärdomar kan dras från deltagandeprocesser för att främja och förbättra framtida arbeten med att integrera barns perspektiv?

Utifrån de iakttagelser som har gjorts finns det eventuella lärdomar som studien har resulterat i och som beskriver aspekter som är viktiga att beakta. För att barns deltagande ska initieras och fullföljas utifrån den intention som formuleras, behöver vuxna såväl som barn vara engagerade. Det kräver att aktörerna och deltagarna ser ett värde i att delta, och att verksamheter skapar förutsättningar för ett visst deltagande där engagemanget matchas till ”rätt” deltagandenivå. Det är däremot genom de vuxna som närvarar och aktivt deltar som barns deltagande också kan nå sin fulla potential. I samspelet mellan barn och vuxna kan det finnas behov av stöttning, som med pedagogisk expertis, men som samtidigt tar hänsyn till barns individuella förmåga för att främja ett självständigt deltagande. Det handlar om en balans mellan styrning och frihet, där barn vet vad som förväntas av dem och att fokus är på ”rätt saker” men att det även finns en frihet i att uttrycka sig på sitt sätt. Det är viktigt att ta barns deltagande på allvar för att barn ska kunna skapa en positiv upplevelse, där barns förtroende bibehålls, och att barns rättigheter beaktas.

Hur kan barns deltagande i planering främja miljöer som tar hänsyn till barns behov och intressen?

Barns deltagande kan resultera i olika aspekter som är viktiga för barns behov och intressen. Genom att barn involveras i planeringsprocesser får de en möjlighet att fördjupa sin relation till sin närmiljö och kan känna sig delaktiga i utformningen av platser som är värdefulla för dem. Det kan leda till att barns engagemang och ansvarstagande för den fysiska miljöer också ökar. Olika typer av projekt som berör omgestaltning av miljöer kanske inte har rätt förutsättningar för ett visst deltagande, vilket också påverkar i vilken omfattning barn kan involveras. Samtidigt kanske en deltagandeprocess med en flexibel deltagandestruktur kan resultera i oväntade insikter och lösningar som kanske kan vara en del av de svar på frågor som

samhället behöver för att skapa hållbara miljöer för alla. Det finns tecken som visar på att barn har entusiasm och engagemang för att värna om miljön och andra levande ting, och en förståelse för andras perspektiv. Genom att bygga en relation med andra vuxna och att barn upplever att deras röster hörs, kan barn skapa erfarenheter av att de kan påverka och att deras idéer är värdefulla. Med en inkludering av barns perspektiv kanske inte bara de själva gynnas, utan även framtidens barn.

5.3. Metoddiskussion

Fallstudie

Mitt arbete började med ett fall, som jag tog mig an för att det var i ett forskningsfält som jag är intresserad av. Fallet föreslogs av en forskare som hade insikt i det och som tillika blev min handledare genom arbetet. Att ha stöttning från en erfaren forskare i kombination med att det fanns goda möjligheter att ta reda på information från personer som var involverade i deltagandeprocessen, utifrån ett förberedande samtal med ansvarig för processen, gjorde i att jag landade i valet av fall. Det kan leda till frågor om eventuella bias, men kan också skapa goda förutsättningar för en genomförbarhet av arbetet.

Under arbetets gång har det funnits funderingar till hur metoden ska benämnas. Vid kontakt med en aktör som var delaktig i planeringen av deltagandeprocessen uppstod det diskussion till hur processen ska namnges: dialogmodell var kanske inte rätt benämning då metoden inte ansågs av personen vara tillräckligt utformad. Dialogprocess kan å andra sidan leda till förvirring då dialogprocess inte används i stor utsträckning. Valet landade därför i att benämna metoden som deltagandeprocess, som är ett möjligtvis mer vedertaget och bredare begrepp. I kommunikation med intervjudeltagare har därför ”dialogprocess” och ”dialogmodell” används i den tidigare fasen av arbetet, vilket kan leda till en viss förvirring i efterhand.

Fallstudie som metod skapar möjligheter till att utforska och förstå en specifik företeelse, nämligen en deltagandeprocess med barn i Lomma kommun. Enligt Merriam (1993) kan fallstudier användas för att undersöka komplexa fenomen och skapa en djupgående förståelse för det studerande området. Arbetet har förhållit sig till ett teoretiskt ramverk, bestående av begrepp som skapar en ram för analys och tolkning av barns roll i samhället, samt en litteraturstudie, bestående av teorier för barns deltagande som undersöker samspelet mellan synen på barns deltagande och funktionen av deltagandeprocesser – vad ska barns deltagande resultera i och varför? Samtidigt är det viktigt att vara medveten om att fallstudie som metod kan ha sina begränsningar. Då fallstudier är just djupgående och kontextuella, kan det finnas svårigheter i att generalisera till andra liknande företeelser. Det innebär att resultaten som presenteras kan vara specifika för Lomma kommun och nödvändigtvis inte kan ge inblick i barns delaktighet i andra kommuners arbeten eller andra planeringssituationer.

Mitt mål med fallstudien är att skapa en holistisk beskrivning och tolkning av deltagandeprocessen i nordöstra Borgeby i Lomma kommun. Med en fenomenologisk ansats, som strävar efter att förstå och beskriva fenomen (Kvale & Brinkmann 2014), utifrån de deltagande barnen och aktörernas perspektiv, är det viktigt att i forskarrollen vara medveten om risken av tolkning och subjektivitet. Min roll som student, utifrån min förkunskap och mina erfarenheter som jag förvärvat inom landskapsarkitektur, blir därför också viktig att granska. Genom att vara medveten om min roll, ämnar jag att minimera eventuella påverkningar på resultatet samt vara transparent i min metod.

Intervjuer

Urvalet av intervjudeltagare strävade efter att samla in relevant information som kunde bidra till förståelsen av deltagandeprocessen. En bit in i arbetet framkom det att det en ytterligare aktör som var, till en okänd del, involverad i deltagandeprocessen och hade kunnat ett tillföra ytterligare perspektiv. Om personen hade varit intresserad av att ställa upp hade det resulterat i mer material att bearbeta, som jag gjorde ett ställningstagande till att det inte fanns tid för. Även

om urvalet av barn som intervjudeltagare gjordes i samråd med pedagog är det viktigt att vara medveten om dynamiken mellan pedagog och elever: barnen i rollen som elever kanske påverkades till att vilja delta.

Den initiala kontakten med aktörerna skedde via mail och som kan begränsa möjligheten till att ha en personlig kontakt och öppen dialog. Även om motfrågor och funderingar var välkomna, kan en sådan kommunikation vara svårare att uttrycka skriftligen. Samtidigt kan skriftlig kontakt innebära att mottagaren kan ta sin tid med att ge ett svar på om de vill delta. När jag skickade ut förfrågningar presenterade jag arbetets syfte samt syftet med deras deltagandet. Arbetets syfte har under tidens gång ändrats till viss del men inte i så pass stor utsträckning att det berör deras deltagande nämnvärt. När jag skickade ut förfrågningarna använde jag ingen standardiserad mall som var lika för alla, vilket innebär att jag inte kan redovisa den information jag skickade ut i detalj. Däremot har intervjudeltagare vid senare tillfällen, i samband med sammanställningen av mina tolkningar av deras deltagande, fått godkänna på nytt med ett uppdaterat syfte.

Även om intervjudeltagaren har fått information om undersökningen och hur deras data kommer att användas, är det svårt att veta om de potentiella riskerna och fördelarna med medverkan har kommunicerats och blivit förstådda fullt ut. I arbetet har aktörerna fått ta del av hur deras uttalanden har tolkats, och att informationen kan komma att användas i arbetet och att de kommer att benämnas utifrån sin yrkesroll. Samtidigt behöver tolkningarna sättas i en kontext av resultat från andra intervjudeltagare och litteratur, vilket öppnar upp för tolkning. Det kan leda till att intervjudeltagarna upplever att deras ord presenteras på ett sätt som de inte förväntade sig. Vid intervjuerna med barnen inhämtades inte samtycke från vårdnadshavare, vilket kan vara problematiskt då etikprövning (Etikprövningsmyndigheten u.å.) anser att det behövs för att bibehålla etik. Det ansågs inte behövligt utifrån den utsträckning som deras deltagande berörde: intervjuerna spelades inte in och var inte djupgående med hänsyn till att intervjuerna utfördes i grupp.

Som ett komplement till gruppintervjuerna med barnen fanns det en initial tanke om att använda sig av ett frågeformulär där barnen kunde svara enskilt och utan påverkan med grupp. I efterhand valde jag att exkludera detta resultat då jag ifrågasatte hur frågeformulären var utformade: jag hade använt mig av några av de frågor som ställdes under intervjun, där de fick slutna frågor som besvarades i en graderad skala, samt en fritt svarande fråga, där de kunde ange vad som var deras bästa sätt att uttrycka sig på. Intentionen var att frågeformuläret, som delades ut innan intervjuerna, skulle kunna komplettera resultatet från intervjun och ge ett rikare svar. I efterhand ifrågasatta jag om resultatet sa faktiskt sa någonting och var osäker på hur materialet skulle kunna bearbetas och sammanställas. Att barnen fick frågeformuläret och att det inte användes, kan i efterhand upplevas som att jag inte tog åt mig av vad de uttryckte. Samtidigt kan frågeformuläret istället tjäna ett annat syfte: där barnen under några minuter kan på egen hand reflektera över deltagandeprocessen innan gemensamma intervjuer.

I arbetet har barnen intervjuats i grupp utifrån främst två anledningar: för att alla i klassen skulle ha möjlighet att delta och för att skapa en möjlighet till att återberätta tillsammans. Jag var medveten om att det var ungefär ett år sedan deltagandeprocessen påbörjades vid intervjutillfället, vilket kunde innebära svårigheter i att återkoppla till händelser, och därför resonerade jag att genom reflektion i grupp kunde grupperna bättre återkoppla och återberätta deras upplevelser och erfarenheter. Det fanns även en tanke om att ha aktörer närvarande under intervjutillfällena, som möjligtvis hade kunnat skapa en bättre intervjusituation, men gick dessvärre inte att genomföra på grund av tidsbrist hos tidigare intresserade aktörer. Gruppintervjuer skulle kunna leda till att vissa upplevelser förstärks eller tar mer plats om det är få reflektioner som tas upp under intervjun. Som Hill (2006) beskriver det, kan barn uppleva att det är viktigt att alla ska få vara med, även om inte alla vill det av integritetsskäl eller blyghet. Ett urval bland eleverna i klassen hade därför kunnat leda till känslor av exkludering, där inte alla röster hörs. I vissa fall av intervjuerna frågade jag vid början av intervjun om det var någon som inte varit med under deltagandeprocessen och sammanfattningsvis var det eventuellt ett fåtal som inte var med. Kanske gav det

tillfälle för klasskamrater att återberätta för dessa personer om vad de hade upplevt under deltagandeprocessen och kanske något att ta med sig från intervjutillfället.

I arbetet har aktörernas deltagande i intervjuer getts större plats, dels för att de har kunnat analyserats mer djupgående. Aktörernas intervjuer har spelats in, under cirka 45 minuter långa och individuella intervjuer, vilket skapat förutsättningar för att det som sägs under intervjun också används. Intervjuerna från gruppintervjuerna med barnen har resulterat i delvis fragmenterad information, då intervjuerna var cirka 20 minuter långa och i grupp, och som har vidare tolkats för att presenteras. Tolkningarna har utgått från mina minnesanteckningar, som har varit ganska begränsade, och lämnar på så sätt mycket öppet för tolkning. Det finns därför risk att barnen inte representeras proportionerligt eller att deras röster förbises.

Litteraturstudie

I arbetet har litteraturstudien utgjort en mindre del och som syftat till att stötta tolkningen av resultatet från fallstudien. Metoden för att samla in litteratur har varit via sökord men också genom att litteratur har citerats i andra källor samt föreslagits av min handledare. En del av litteraturen har också samlats in när syftet med insamlingen inte handlade om att den skulle ingå i en litteraturstudie. Dessa faktorer visar att litteraturstudien inte har genomförts utifrån en strikt och noggrann systematik, utan kanske mer godtyckligt. Däremot är litteraturstudien avgränsad utifrån hur den är relevant för fallstudien och ämnar inte att ge en överblick. Bearbetningen av litteraturen har gjorts i indelningar av teman, vilket till viss del var för att skapa struktur i arbetet men som kan ha skapat en viss generalisering av texter.

Många av källorna i litteraturstudien är äldre: flertalet är från omkring 00-talet med undantag från en källa som är från sent 1960-tal. Det leder till frågan om litteraturen fortfarande är relevant och kanske inte speglar det aktuella forskningsläget. Många av källorna är välciterade och används i nyare publikationer, vilket kan visa att de fortfarande ses som relevanta. Kanske är det så

att också publikationerna som presenterar teorier, och som har kritiserats för att reducera komplexiteten av verkligheten (Corkhill 2013), också skapar debatt och kritik.

5.4. Vidare forskning

En del av sanningen till varför de finns olika typer av metoder för deltagandeprocesser ligger i att kommunerna agerar utifrån olika kontexter med olika förutsättningar. Samtidigt som det är viktigt med barns deltagande kan det vara svårt för kommuner att hitta eller skapa ”rätt” metod. Det hade därför varit intressant att se hur information om deltagandeprocesser för barn kan sammanställs och delas, som exempelvis genom projektet Gatulabba i Malmö som syftar till att delvis utgöra en kunskapsbank.

6. Källförteckning

Skriftliga källor

- Abarkan, A. (2019). *Stadsplanering vs stadsbyggnad*.
<https://www.planering.org/plan-blog/2019/11/17/stadsplanering-vs-stadsbyggnad>
[2024-03-03]
- Arnstein, S. R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35 (4), s. 216-224. Doi:
10.1080/01944366908977225
- Barnombudsmannen (u.å a.). *Perspektiv på barnrätt*.
<https://barnkonventionen-utb.barnombudsmannen.se/oversikt/vad-ar-barnkonventionen/perspektiv-pa-barnratt> [2024-03-03]
- Barnombudsmannen (2021). *Det här är barnkonventionen*.
<https://www.barnombudsmannen.se/barnkonventionen/om-barnkonventionen/>
[2024-03-03]
- Barnombudsmannen (u.å, b). Uppnå kvalitet i beslut som rör barn och unga [broschyr].
https://www.barnombudsmannen.se/contentassets/064db24346a24faaac97462a60abce/barnkonsekvansanalys_uppna-kvalitet-i-beslut-som-ror-barn-och-unga.pdf
- Bergnehr, D. (2019). Barnperspektiv, barns perspektiv och barns aktörskap – en begreppsdiskussion. *Nordisk tidsskrift för pedagogikk og kritikk*, (5), s. 49-61. Doi: [10.23865/ntpk.v4.1373](https://doi.org/10.23865/ntpk.v4.1373)
- Broberg, A. K., Kyttä, M. & Fagerholm (2013). Childfriendly urban structures: Bullerby revisited. *Journal of Environmental Psychology*, 35, s. 110-120. Doi: [10.1016/j.jenvp.2013.06.001](https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2013.06.001)
- Brown, C. et al (2019). Special issue: childfriendly cities. *Cities & Health*, 3 (1-2), s. 1-7. Doi: [10.1080/23748834.2019.1682836](https://doi.org/10.1080/23748834.2019.1682836)
- Boverket (2023a). *Ett barnvänligt samhällsbyggande*.
<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/barnkonventionen/samhallsbyggande/> [2024-03-03]
- Boverket (2023c). *Samverkan är en framgång för barns rättigheter*.
<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/barnkonventionen/tillsammansarbete/samverkan/> [2024-03-03]
- Boverket (2021). *Barn och ungas delaktighet*.
<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/arkitektur-och-gestaltad-livsmiljo/arbetssatt/skolors-miljo/strategiska-vagval/barn-och-ungas-delaktighet/>
[2024-03-03]
- Boverket (2022a). *Politik för gestaltad livsmiljö*.
<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/arkitektur-och-gestaltad-livsmiljo/gestaltad-livsmiljo/politik/> [2024-03-03]

- Bomgren, M., Bosdotter, F., Svetoft, I. & Carlsson, K. (2023). *Gestaltad livsmiljö genom arkitektur och pedagogik* (Rapport 2023). Region Skåne.
- Boverket (2020). *Barnkonventionen i fysisk planering och stadsutveckling – Kartläggning och analys* (Rapport 2020:24).
- Bishop, K. & Corkery, L. (red.) (2017). *Designing Cities with Children and Young People*. Routledge.
- Björklid, P. & Gummesson, M. (2013). Children's Mobility in Sweden. Trafikverket.
- Chatterjee, S. (2005). Children's Friendship with Place: A Conceptual Inquiry. *Children, Youth and Environments*, 15, s. 1-26. Doi: <http://www.jstor.org/stable/10.7721/chilyoutenvi.15.1.0001>
- Corkhill, E. (2013). Stegen och kuben – vad döljer sig bakom medborgardialogen? I Stenberg et al. (red). *Framtiden är redan här: Hur invånare kan bli medskapare i stadens utveckling*. Chalmers tekniska högskola, s. 52-57.
- De Laval, S. (2015). *Bygga stad för barn: en kunskapsöversikt om barn och ungdomar, täta stadsmiljöer och metoder för delaktighet och barnkonsekvensanalys*. Arkus.
- Dialogguiden (2020). *Arkitekter i skola*. <https://dialogguiden.se/article/show/1099> [2024-03-03]
- Etikprövningsmyndigheten (u.å.). *Vem ska lämna samtycke till forskning på barn och unga?* <https://etikprovningmyndigheten.se/faq/vem-ska-lamna-samtycke-till-forskning-pa-barn-och-unga/> [2024-03-03]
- Denscombe, M. (2018). *Forskningshandshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Studentlitteratur AB.
- Fors, H., Ambrose-Oji, B., Konijnendijk van den Bosch, C., Mellqvist, H. & Jansson, M. (2020). Participation in urban open space governance and management. Jansson, M. & Randrup, T. (red). *Urban Open Space Governance and Management*. Routledge, s. 112-128.
- Francis, M. & Lorenzo, R. (2002). Seven Realms of Children's Participation. *Journal of Environmental Psychology*, 22 (1-2), s. 157-169. Doi: <https://doi.org/10.1006/jevp.2001.0248>
- Gibson, J. J. (1979). *The Ecological Approach to Visual Perception: Classic Edition*. Houghton Mifflin.
- Globala målen (2022). *11 Hållbara städer och samhällen*. <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-11-hallbara-stader-och-samhallen/> [2024-03-03]
- Gülgönen, T. & Corona, Y. (2015). Children's Perspectives on Their Urban Environment and Their Appropriation of Public Spaces in Mexico City. *Children, Youth and Environments*, 25 (2), s. 208-228. Doi: <https://doi.org/10.7721/chilyoutenvi.25.2.0208>
- Halldén, G. (2003). Barnperspektiv som ideologiskt eller metodologiskt begrepp. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 8 (1-2), s. 12-23
- Hart, R. (1992). Children's Participation: From Tokenism to Citizenship. *Innocenti Essays*. 4.
- Hart, R. (2008). *Stepping back from "the ladder": Reflections on a model of participatory work with children*. Sage, s. 19-31.

- Hill, M. (2006). Children's Voices on Ways of Having a Voice: Children's and young people's perspectives on methods used in research and consultation. *Childhood*, 13 (1), s. 69-89.
- Horelli, L. (2007). Constructing a Theoretical Framework for Environmental Child-Friendliness. *Children, Youth and Environments*, 17 (4), s. 267-292. Doi: <http://www.jstor.org/stable/10.7721/chilyoutenvi.17.4.0267>
- Jansson, M. & Randrup, T. (2020). *Urban Open Space Governance and Management*. Routledge.
- Jansson, M., Schneider, J., Mårtensson, F., Kylin, M. & Fridell, L. (2016). *Rum för skolans utemiljö* (Rapport 2021:4). Sveriges lantbruksuniversitet
- Jungmark, L. (2021). *Barn Plats leka Stad – Strategier för barnvänlig stadsplanering*. Tankesmedjan Movium.
- Johansson, E. (2003). Att närma sig barns perspektiv – Forskares och pedagogers möten med barns perspektiv. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 8 (1-2), s. 42-57.
- Johansson, E. & Samuelsson, I. (2003). Barns perspektiv och barnperspektiv i pedagogisk forskning och praxis. . *Pedagogisk forskning i Sverige*, 8 (1-2), s. 1-5.
- Kirby, P. & Gibbs, S. (2006). Facilitating participation: adults caring support roles within child-to-child projects in schools and after-school settings. *Children & Society*, 20 (3), s. 209-222. Doi: 10.1002/CHI.872
- Kvale, S. & Brinkman, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur AB.
- Kristensson, E. (2016). Bostadsgården – en hotad lekmiljö när staden förtätas. I Jansson, M. & Klintborg Ahlklo, Å. (red). *Plats för lek – svenska lekplatser förr och nu*. Svensk Byggtjänst, s. 94-111
- Kreutz (2014). Lack of Child-Environment Congruence in Cherbourg, Australia: Obstacles to Well-Being in a Indigenous Community. *Children, Youth and Environments*, 24, s. 53-81
Doi: <https://doi.org/10.7721/chilyoutenvi.24.1.0053>
- Kylin, M. & Bodelius, S. (2015). *Riktlinjer för lek? Svenska kommuners arbete med planering av platser för barn* (Rapport 2015:21). Sveriges lantbruksuniversitet.
- Lager, K. (2021). "Som kompisar, fast vuxna": relationens betydelse för barns aktörskap i fritidshem. *Barn*, (2-3), s. 29-45.
- Lomma kommun (2024a). Borgeby ängar <https://lomma.se/bygga-bo-och-miljo/byggprojekt/norra-kommundelen/borgeby-angar.html> [2024-04-30]
- Lomma kommun (2023a). *Borgeby ängar – Informationsmöte 30 Maj 2023*.
<https://lomma.se/download/18.10cbb63a18841f182669dcfe/1685530674858/Informationsm%C3%B6te%20Borgeby%20%C3%84ngar%2030%20Maj.pdf> [2024-04-30]
- Lomma kommun (2023b). *Med barnen i fokus*.
<https://lomma.se/arkiv/nyheter/nyheter/2023-02-07-med-barnen-i-fokus.html> [2024-04-30]
- Malmö stad (2024). *Min plats – barns perspektiv i stadsutvecklingen*. <https://malmo.se/Stadsutveckling/Sa-utvecklar-vi->

[staden/Stadsplanering-och-bostader/Inkludering/Min-plats---barns-perspektiv-i-stadsutvecklingen.html](#) [2024-03-03]

Merriam, S. B. (1993). *Fallstudien som forskningsmetod*.

Studentlitteratur AB.

Mårtenson, F. & Nordström, M. (2017). Nordic friendly urban planning reconsidered. I Bishop, K. & Corkery, L. (red). *Designing Cities with Children and Young People*. Routledge.

Nod Sverige (2021). *Barnkonventionen och Agenda 2030 kompletterar varandra*. <https://www.nodsverige.se/barnkonventionen-och-agenda-2030-kompletterar-varandra/> [2024-03-03]

Nordström, M. & Wales, M. (2019). Enhancing urban transformative capacity through children's participation in planning. *Ambio*, 48, s. 507-514. Doi: <https://doi.org/10.1007/s13280-019-01146-5>

Rasmussen, K. (2004). Places for Children – Children's Places. *Childhood*, 11 (2), s. 155-173 Doi: <https://doi.org/10.1177/0907568204043053>

Regeringen (u.å.). *Om Agenda 2030 för hållbar utveckling*. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/> [2024-03-03]

Riggio, E. (2002). Child friendly cities: good governance in the best interests of the child. *Environment and Urbanization*, 14 (2), s. 45-58. Doi: <https://doi.org/10.1177/095624780201400204>

Shier, H. (2001). Pathways to participation: Openings, opportunities and obligations. *Children & Society*. 15, s. 107-117. Doi: 10.1002/chi.617.

Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. Studentlitteratur AB.

Unicef (2024). *Barnkonventionen*. <https://unicef.se/barnkonventionen> [2024-03-03]

Unicef (u.å.). *Barnkonventionen*. <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten> [2024-03-03]

Växtvärket (u.å.). *Gatulabba*. <https://www.vaxtvarket.se/projekt/gatulabba/> [2024-03-03]

Bildkällor

Bild 1: Två deltagare på planområdet under platsbesök (Wennström 2024)

Bild 2: Detaljplaneområdet för Borgeby ängar (Lomma kommun 2023a)

Bild 3-6: Foton från planområdet i februari (Wennström 2024)

Bild 7: Deltagare på planområdet under platsbesök (Wennström 2024)

Bild 8: Deltagare och aktörer under modellworkshop

Figur 1: Deltagandeprocessens olika delar som har studerats (Wennström 2024)

Figur 2: Illustration över arbetsprocess (Wennström 2024)

Samtyckesblankett för deltagande i examensarbete vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)

Projekttitel: Dialogens väg för barns delaktighet: En fallstudie om involvering i nordöstra Borgeby

Ansvarig:

Ebba Wennström, Student   Tel: 0762282424

E-post: ebwe0001@stud.slu.se

Handledare:

Märit Jansson

Tel:

E-post: marit.jansson@slu.se

Bakgrund och Syfte: Detta examensarbete syftar till att fördjupa kunskapen om metoder för delaktighetsarbete med barn i planeringsprocesser. Detta genom att beskriva en dialogprocess med barn i Lomma kommun samt förstå vilka lärdomar som kan tas från dialogprocesser för att främja och förbättra delaktighetsarbete med barn i framtida planeringsprocesser. Genom din medverkan bidrar du till viktig forskning.

Vad innebär deltagandet? Som deltagare i denna studie kommer du att intervjuas under ett tillfälle med en satt tid på 45 minuter och plats och genomförande är enligt överenskommelse.

Frivillighet och återkallelse av samtycke: Ditt deltagande i denna studie är helt frivilligt. Du har rätt att när som helst, utan att ange skäl, avbryta ditt deltagande och återkalla ditt samtycke. Detta kommer inte att påverka dig negativt på något sätt.

Konfidentialitet och behandling av personuppgifter: All information som samlas in under studiens gång kommer att behandlas konfidentiellt. Resultaten av studien kommer att presenteras där inga personuppgifter kommer att redovisas.

Förfrågan om samtycke: Jag har läst och förstått informationen ovan om studien. Jag har haft möjlighet att ställa frågor och fått dessa besvarade till min belåtenhet. Jag samtycker till att delta i studien under de villkor som beskrivits ovan.

Deltagarens namn:

_____
Deltagarens underskrift
(Deltagarens namn)

Datum: _____

_____
Ansvarig underskrift
Ebba Wennström

Datum: _____